

سِندھی پاں پار تی پاں

در جو ٹیون

پارتبه سنودان

باب - چوtheon الف

بنیادی فرض

قلم 51A

بنیادی فرض : پارت جي هرڪ ناگرڪ جو فرض آهي تم :

(الف) هو پارت جي سنودان کي مجيئندو، اُن جي قومي جهندي، قومي ترانى، آدرشن ئ سنسنستا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديء جي لڙائيء لاء همتايوء اُتساهه ڦوکيو، اُنهن جي سنپال ئ پوئاري ڪندو.

(ب) پارت جي ايڪتا، اکنڊتا ئ سمپورپتا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندوء وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٿپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ ايڪتا جي پاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڏرم، پاشا، کيترواد جي پيدياء کان پري هوندي. آهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، اُنهن جو بهشكار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسكريتي ئ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندوء ملھ سمجھندو.

(ت) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنجل، ديندون، نديون، جهنجلي-زنڌي-إنهن جو بچاء ڪندوء سڀني پراڻين لاء درمندي رکندو.

(ت) وڃيانڪ درشتني، إنساني ملھ، جاچ جوچ ئ سداري جي پاونا کي اهميت ڏيندو.

(ت) عام ملکيت کي سلامت رکندوء هنسا کان پري رهندو.

(ت) شخصي ئ گذيل مشغولين جي سڀني کيترن ۾ آڳني وڌڻ جي لڳانار ڪوشش ڪندو جئن ملڪ آڳتي وڌندو رهي ئ ڪاميابيء جي اوچاين کي چهي.

(ک) ماڻ يا پيء يا پالڪ آهي تم اهو ضرور ڏسي تم پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر چهن ئ چوڏهن سالن وچ ۾ هجبي.

شڪشنٽ کاتي جو منظور ڪيل نمبر
پرش س / ۲۰۱۵-۱۶ / ۱۴۷۰۶ / ۵۰۵-ج / منظوري / ۱۹۲۹ / تاریخ ۲۶ مارچ ۲۰۱۶

سِندھي ٻال پارٽي درجوٽيون

پنهنجي سمارت فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي
پهرين صفحهي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽
هر هڪ سبق ۾ آيل Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙھڻ /
پڙھائڻ لاءِ کارائينيون لنکس ملنديون.

KPF4CB

مهاڻاشتر راجحه پاڻي، پستڪ نرمتي
و اڀاسڪرم سنڌو ڏون مندل، پڻي

پھریون چاپو : 2014 © مهاراشترا راجیہ پानیہ پستک نرمتی و اییاس کرم سنشودن مندل،
سداریل چاپو : 2022 پٹی - ۱۱۰۰۴

مهاراش्ट्र राजीव पानीह पस्तक नर्मती व एयास करून संशोधन मंडळ,
सेप्ह वास्तव महाप्रबल थोरकी. मंडळ जी डॉक्टर जी लकिल इजाजत कान्सोवा
हे कृति जो कुबे तक्राचिपाई न हो सेही.

سندي یاها سمتی :

دाक्टर दियाल "आशा" (सिपापती)
श्री राजकमार आसदोमल मोहनाठी (मीम्बर)
श्री अशोक कमलास मक्ता (मीम्बर)
कमारी राजिश्री जिनानंद तिकचन्द्राठी (मीम्बर)
श्रीमती काजल एनील रामचन्द्राठी (मीम्बर)
श्रीमती मिरान महिश गदवाठी (मीम्बर)
श्री गुवारून शर्मा ग्हायिल (निन्द दळ मीम्बर)
श्री विजय राजकमार मनालाठी (निन्द दळ मीम्बर)

संयोग :

श्रीमती कीतकी जानी
(निन्द दळ - अंगार्ज विषयातील एकारी - संदी)
श्रीमती गीता गौत्रिश थाकर (कापी रॅटिर- संदी)

संयोग सहाया :

श्रीमती शोपा लुलचन्द्राठी - मम्बी
श्री श्रीदर पातील, पॅटी

तात्पर्य सिंह :

श्री सचितानंद आचार्य (प्रमेक, नर्मती एकारी)
श्री सच्चन महाना (नर्मती एकारी)
श्री नन्द वाटी (नर्मती सहायक)

नर्मती :

श्री वोइके ऑफर गोसावी, कन्ट्रोलर
पानीह पस्तक नर्मती मंडळ,
परिया दियो, मम्बी - २५.

प्रकाश :

७० जी.एस.एम. करीम वा

कागद :

चापिन्दा :

प्रिंट आर्डर :

پارت جو سنوداں

دیباچو

اسین پارت جا لوک، پارت کي هُ مکمل طور
خودمختیار سماجوادی سرو ڈرم ۽ سمر-پاؤ وارو
لوکشاھی گٹراجیہ بٹائڻ لاء گنیپرتا سان فيصلو
کري ۽ انهي ۽ جي سپني ناگرڪن کي :

سماجک، آرتڪ ۽ راجنيتك نياء، ويچار، اظهار،
وشواس، شردا ۽ اپاسنا جي آزادي؛ درجي ۽ موقعي
جي سمانتا؛ خاطري ۽ سان حاصل ڪرائڻ ۽ انهن
سپني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشتر جي اينکتا توڙي
اکندتا جي خاطري ڏيندر ڀائيچارو وڌائڻ لاء.

اسان جي هن سنوداں سپا ۾ اج تاریخ چوپھين
نومبر، ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هي سنوداں
سوپكار کري، ان کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي
ارپڻ ڪريون ٿا.

راشتہ گیت

جَنَّ گَھَٹَ مَنَ آذِيْنَايَکَ جَیَهَ هِيَ،
پَارَتَ پَاگِیَهَ وَدَاتا
پَنْجَابَ، سِندَ، گُجَرَاتَ، مَرَاذا،
دَرَاوَزَ، اُنْكَلَ، بَنَگَ،
وَنْدِيَهَ، هَمَاصَلَ، يَمْنَا، گَنَگَا،
اُچَھَلَ، جَلَّ ذِ تَرَنَگَ،
تَوَ شُپَ نَامِي جَاَگِيَ،
تَوَ شُپَ آشِيسَ مَاَگِيَ،
گَاهِي تَوَ جَیَهَ - گَاقا،
جَنَّ گَھَٹَ - مَنَگَلَ دَايَکَ جَیَهَ هِيَ
پَارَتَ پَاگِیَهَ وَدَاطا،
جَیَهَ هِيَ، جَیَهَ هِيَ، جَیَهَ هِيَ،
جَیَهَ جَیَهَ جَیَهَ جَیَهَ هِيَ،

پرتگیا

’پارت منهنجو دیش آهي. سپ
پارتواسي منهنجا پائر ئ پینر آهن.

مونکي پنهنجي ديش لاء پيار آهي ئ
مونکي ان جي شاندار ئ طرح طرح جي
ورثي تي گورو آهي. مان سدائين ان جي
لائق تيپ جو جتن ڪندو رهندس.

مان پنهنجن متن مائتن، اُستادن ئ
سپني بزرگن جو سنمانت ڪندس ئ هر
ڪنهن سان فضيلت پرييو ورتاء ڪندس .

مان پرتگيا ٿو ڪريان ته مان
پنهنجي ديش ئ ديشواسيں سان سچو ٿي
رهندس. انهن جي ڪلياڻ ئ آسودگيء
ئ ٿي منهنجو سک سمايل آهي.

پرستاوفا

‘بارن لاءٌ مفت ئ لازمي تعليم جو حق قانون ٩٠٠٥ كي نظر هر ركي راجيه هر’ پرائمرى تعليم اپياسکرم ١٢٠١٢ تيار كيو ويو. هن سرکاري منظور كيل اپياسکرم موجب تعليمي سال ٢٠١٤ كان سندى وشىه جي درجي پھرپين كان افرين لاءٌ نئين بالي پارتي مالاشايع ڪرڻ جو ڪم پائيه پستك مندل هت هر کنيو آهي. انهيء مالا موجب درجي ٿئين جو ڪتاب توهنجي هتن هر ڏيندي اسانکي بيحد خوشى ٿي رهيو آهي.

درجي ٿئين جو هي ڪتاب گيان رچنا، خود اپياس، چرتري جي سكيا، زندگيء جا هنرپرائڻ جو سندرسنگ آهي. پسندائي اپياس جا گھڻيئي پاڻا، هن ڪتاب هر گذيل نموني شامل ڪيا ويا آهن. اسکول كان باهر جدا جدا چڇھين هر روزاني زندگيء جي وهنوار هر حاصل ٿيندڙ گيان جو لڳاپو انهن پاڻن سان آهي، اهو اپياس - آزمودي جو لڳاپو اڌياپڪن كي ذيان هر رکڻو آهي.

نندڙي عمر وارن بارن جو سڪط سولو ٿئي ان ڪري هي ڪتاب با تصوير عمليء بارن لاءٌ وڻندڙ ٿئي، اين جو ذيان رکيو ويو آهي. هن عمر جي بارن جي قدرتي دلچسپي ذيان هر رکندى، انهن جو بولي سڪط وندرايندڙ هر ڻندڙ ٿئي، اين لاءٌ ٻار سولائيء سان ڳائي سنهن اهڙن گيتن، بيتن، مورتن مان آڪاڻين هر رنگين تصويرن جو استعمال هن ڪتاب هر ڪيو ويو آهي.

هن ڪتاب هر سبق پنيان هدایتن هر مشغولين جو ذكر ڪيل آهي. سڪط هر سڀكارڻ جي ترتيب ڪامياب ٿئي ان لاءٌ اڌياپڪ هر مائت انهن هدایتن هر مشغولين جو استعمال ڪندا، اها اميد آهي.

‘اچو ته سکون، پتا لفظ، وندر، اچو ته گيان وڌايون هر الڳ الڳ قسمن جا ليڪ آنددائڪ ڳالهيو، چوڻيون هر رانديون ڏنل آهن. اپياس جا سوال پڻ الڳ الڳ قسمن جا خود اپياس ڏانهن وڌائيندڙ آهن. ويڪران چو سندڙي طرقي جو استعمال ڪيو ويو آهي.

سندڙي پاشا ڪاميتي، نيند ڏنل ميمبرن هر چترڪار، انهن سڀني جي گذيل مهنت سان هي ڪتاب تيار ٿيو آهي. هي ڪتاب معياري هر وڌ هر بى نقصن ٿئي، ان لاءٌ راجيه جي الڳ الڳ پاڻن مان پرائمرى اڌياپڪن هر تعليمي ماھرن كان هن ڪتاب جي چند چاڻ ڪرائي ويئي آهي. سڀني آيل راي هر رنگين ويڪران جو سندڙي وشىه ڪاميتي مناسب ذيان رکندى، هن ڪتاب كي آخرپن روپ ڏنو آهي.

سندڙي وشىه ڪاميتي هر واسطيدار نقاد، ماهر، چترڪار انهن سڀني جو پائيه پستك مندل تهدل شڪر گدار آهي.

پڻي :

٢٠١٤ مارچ :

(چندرمڻي بورڪر)

سنچالك

مهاراشترا راجيه پائيه پستك
نرمتي و اپياسکرم سنشوڏن
مندل - پڻي - ٤.

فهرست

صفح	لیکے جو نالو	سَبَقَ جو نالو	نَمْبُر
۱	دَاڪْٽِر دِيال 'آشا'	پِراڙِنا (بَيْت)	۱
۳	مُورِتِن مان آڪاڻي	۲
۵	بسنت ڪماڻ 'تِيَاڳي'	مَهْنَت (بَيْت)	۳
۷	اُن	۴
۱۰	وَقَت جي اهْمِيَّت	۵
۱۳	گووڏن شرما 'گهايل'	رَكْزِي (بَيْت)	۶
۱۵	آسودومل مو هنائي	الَّچ	۷
۱۸	سَلامتِي	۸
۲۱	نارايڻ شيا مر	نَنِدِڙا پار تواسي (بَيْت)	۹
۲۴	خَط	۱۰
۲۶	مانسي. ايمر	ڪوئِو ۽ ڪناب	۱۱
۳۰	لي لارام پريمر	سُندِر سِڪيائون (بَيْت)	۱۲

فهرست

صفح	لیکک جو نالو	سَبَقَ جو نالو	نَمْبُر
۳۲	تَقْرِيرَچتاپیتی	۱۳
۳۷	پکو	۱۴
۳۹	کوشی لالواٹی	کَمِپِیوْٹر	۱۵
۴۱	فیصلو	۱۶
۴۶	بَدْیِیَہ بُلُ	۱۷
۵۲	داکتر ارجن 'سکایل'	پیارو پاپو (بیت)	۱۸
۵۶	اِھو کیر آھي؟	۱۹
۶۰	هیرو ۽ کوئلو	۲۰
۶۵	بیربل جی سیاٹپ	۲۱
۷۰	مان خَمِیس آھیان	۲۲
۷۳	گھنشام شرما	طاقةَت کان عَقْل وَدُو	۲۳
۷۹	کیمن مولاثی	وَطَ تِط (بیت)	۲۴
۸۳	ذَطْ تَه ذَطِی نَه تَه وِکْٹِ کَٹِی	۲۵

سَبَقُ پَهْرِيون

پرا رِتْنا

دِيالُو دِيا كِر دِياوان آهين
کري مهر مون تي، سِمت ذي سدائين.

تُنهجي رحم سان ئي، هلي ساري دنيا،
تون ساري جېكت کي، پاليين نِپائين

پُذىي ذي ئېل ذي، شرط تُنهنجي آهيان،
پُليل آهيان ته مونكى، سَنئين دې لېگائين.

پتا ماقا وڏڙن جي، خدمت کريان مان،
كتان تِن جي آسيس، دُعا کر تون سائين.

وِديا دان ذيئي، کر وِدوان مونكى،
اھو عرض 'آشا' جو، سائين اَگھائيں.

نِپائِٹ-پالٹ	خُدمت-شیووا	نوان لفظ: سمت-سنی سمجھه
اگھائین-قبوں ڪریں	دَگ- رستو، راه	عرض- وینتی
		مهر- دیا

اپیاں

سوال ۱ : هینین سوالین جا جواب لکو :-

- (۱) ساري چې کي ڪير پالي ٿو؟
- (۲) پرماتما کان ٻالک ڪھڙي دعا گھري ٿو؟
- (۳) ٻالک ڪنهن هي خدمت ڪرڻ چاهي ٿو؟
- (۴) وڌوان بڻجڻ لاءِ ٻالک ڪھڙو دان گھري ٿو؟

سوال ۲ : هینین جا جوڑا ملایو :-

ب

الف

۱) هلي ساري دنيا
۲) خدمت ڪريان مان
۳) ڪروڊوان مونکي
۴) دياوان آهيں | ۱) ديوالو ديا ڪر
۲) تنهنجي رحم سان ئي
۳) پتا مانا وڏڙن جي
۴) وديا دان ڏيئي |
|---|---|

سوال ۳ : هینین ۾ حال پريو :-

- (۱) تون ساري چڱت کي نِپائين
- (۲) پليل آهياب ته مونکي دَگ لڳائين.
- (۳) کتاف تين جي دعا ڪرتون سائيں.
- (۴) بڏي ڏي ۽ ٻل ڏي تنهنجي آهياب.

هدایت : ماستر هيء پارتنا سُرسان ڳائي بارن کان دھرايندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي اهڙي قسم جا ٻيا پارتنا گيت
گڏ ڪري ڪڻي اچڻ لاءِ چوندو.

سَبَقُ بِيُون

مُورِّتِن مان آڪاڻي

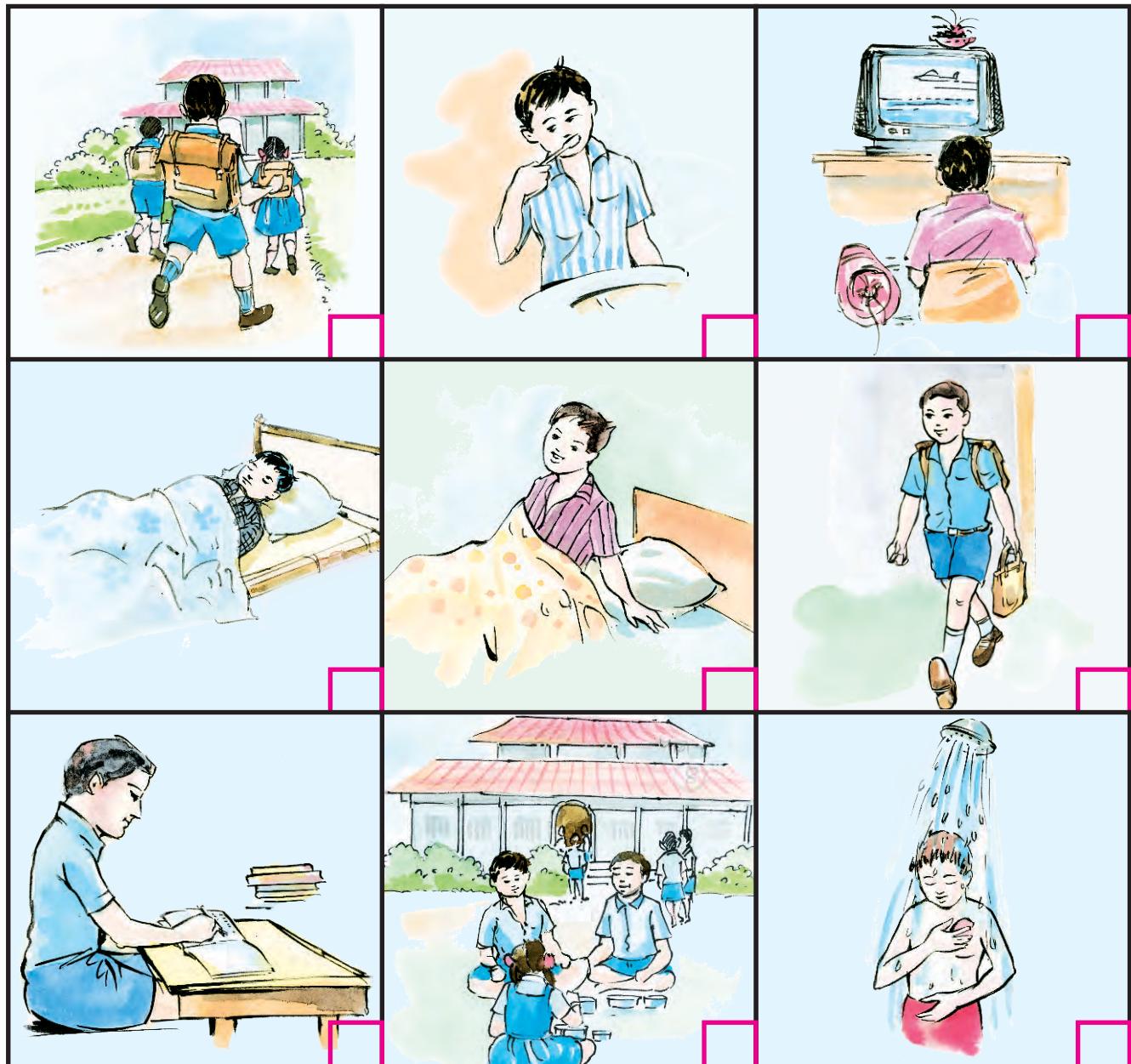

هدايت : ماستر شاگردن کي مورتون ڏيکاري سوالن جي مدد سان آڪاڻي پڇندو.

ٿوري وندڙا

هیٺ ڏفل ِ ڪلیوں ڏسی اُهن کي سلسلیوار نمبر ڏيو :-

سَبَقُ ٿيون

مَحِنَت

مَحِنَت ڪِر مَحِنَت إِنسان
مَهِماً مَحِنَت جِي آ مِهان.

۱. جِن مَحِنَت کِي من سان چاهيو،

تن پنهنجو جيون آ ڦاهيو
جِيگ ۾ پائين سِي ئِي مان،
مَحِنَت ڪِر مَحِنَت إِنسان.

۲. باع بغيچا کيت هِي پيارا،

موٽر گاڏيون مَكِل هِي سارا،
مَحِنَت سان هر ڪِم آسان،
مَحِنَت ڪِر مَحِنَت إِنسان.

۳. مَحِنَت جو ٿُلِّ مِنو آ ٻارو،

مَحِنَت ڪش ماڻهو سوپارو،
ويَا چئي آهن ودوان،
مَحِنَت ڪِر مَحِنَت إِنسان.

أَپِيَاش

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب لکو :-

- (۱) پنهنجو جيون ڪنهن ناهيو آهي؟
- (۲) ڪھڙو ماڻهو سوپارو ٿئي ٿو؟
- (۳) هر ڪم آسان ڪيئن ٿئي ٿو؟
- (۴) ودون چا چئي ويا آهن؟

سوال ۲:- حال پريو :-

- (۱) مهمما.....جي آ مهان
- (۲)ڀ پائن سڀ ئي مان.
- (۳) باع بغيچا هي پيارا
- (۴) محنڌت جو ڦل آ پارو.

سوال ۳ :- هيئين لفظن جا صد لکو:-

انسان، منو، مان، ناهن، آسان.

سوال ۴ :- هيئين ريت ساڳئي اچار وارا بيا لفظ چوندي لکو.

مثال :- چاهيو، ناهيو.

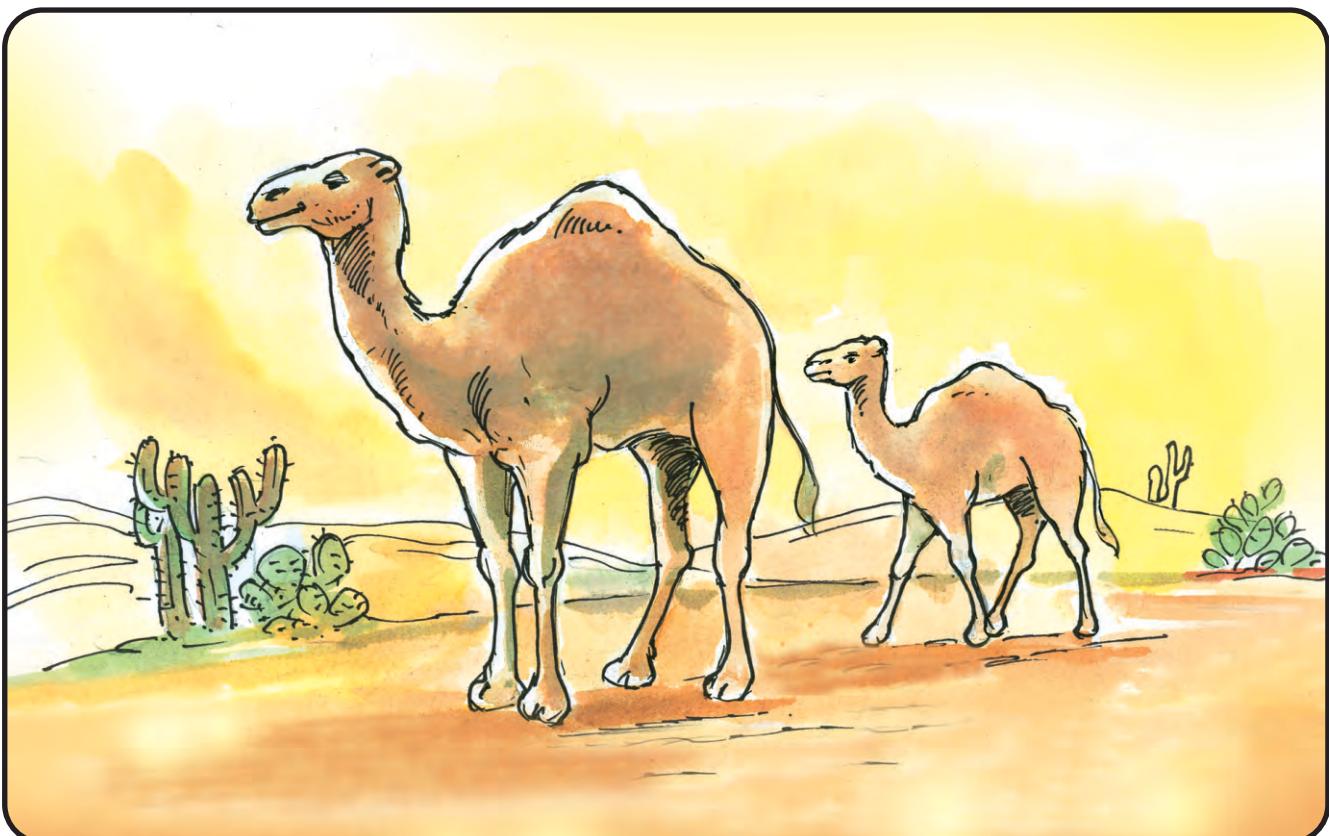
هدایت : ماستر سُر سان بيت پارن کان چوائيندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي گروهن ۾ ورهائي ديش جي مشهور استرين جا چتر گڏ کري، انهن جي چاڻ حاصل کري چارت ناهي اچڻ لاء چوندو.

سَبَقْ چوْتُون

اُن

اُن پالتو ئە سارائتو جانور آهي. بىن كىتىن جانورن جى پىت ھىء دَگھو ئە بى دولو لېندو آهي. ھەن كى سنهيون چارتىنگون، وۇندىز بە أكىيون، بە كىن، وڏو واتٌ ئە بخمل جھىز شىپر مليل آهي. ھەن جى پىنىيٰ تى ٿوھو ٿيندو آهي. هن جو رنگ ھلکو ناسى ھوندو آهي، ھەن جى بِچى دِگھى ٿيندي آهي.

اُن جا پىرگادىءَ وانگر نهيل آهن، جنهكري بىبابان ھى تمام تكىزىو هلى سَگھندو آهي. اُتىي گھەطو كري كىندىن وارا بۇتا ٿيندا آهن، انكري كىندىا ھەن جو پَسندىيَ وارو كاج آهي. كىندىن كان سواءِ نىم جا پىن بە ھەن كى جام وۇندىا آهن. اُن جى پىت ھىء بە گُجىيۇن ٿيندىيون آهن. هيءَ كادو اوپاچى كائيندو آهي، مطلب تە پىت مان كىدى وري كائىي سَگھندو

آهي. اُث پيit هر پاٹي ساندي ركي سگندو آهي، تنهن ڪري بنا پاٹي جي ببابان هر هلي سگندو آهي. اهي بيئي نعمتون فقط اُث کي ئي عطا ٿيل آهن.

مادي اُث کي ڏاچي چئبو آهي. ريشستان جا ماڻهو سواريء مالڊوئط لاء اُث کي ڪتب آڻيندا آهن، تنهن ڪري هن کي ببابان جو ٻيڙوپڻ چوندا آهن.

نوان لفظ : ڪارائتو-ڪمائتو
ڪاڻ - ڪاڏو ڪتب اچڻ - ڪم اچڻ
نعمتون-قدرتی سوغاتون اوڳاچڻ - اوڳارڻ
عطـا ڪرڻ-ڏيڻ

سوال ۱ : هيٺيئن سوالن جا جواب لکو :-

(۱) اُث جو وٺندڙ ڪاڏو ڪھڙو آهي؟

(۲) اُث جي بناوت بيان ڪريو.

(۳) اُث ڪاڏو ڪيئن ڪائيندو آهي؟

(۴) مادي اُث کي ڇا چئبو آهي؟

(۵) اُث کي ببابان جو ٻيڙو ڇو چوندا آهن؟

سوال ۲ : هيٺيئن هر حال پرييو :-

(۱) اُث پالتو ۽ جانور آهي.

(۲) اُث جا پير وانگر ڻهيل آهن.

(۳) اُث جي پيit هر بـ ٿينديوں آهن.

سوال ۳ : هيٺيئن لفظن جا صد لکو :-

(۱) پسند (۲) گھڻو (۳) پالتو (۴) ڪارائتو.

سوال ۴ : هینین لفظن جوں جنسون بدایو:

(۱) گھوڙو (۲) مور (۳) طوطو (۴) پلو.

مشغولي: ماستر صاحب ٻارن کي جھنگلائي پالنو جانورن جا نالا هت ڪري لکي آچڻ لاءِ چوندو.

وياڪڻ

اسم

منهنجو دوست هريش آهي. ماڻ کيس هڪ وڏو لغٽ وٺي ڏنو. رميش ان ۾ ڏور ٻڌي هوا ۾ اڏايو. لغٽ اُپ ۾ متى چڙهندو ويو. اوچتو جو هڪ زوردار جهتكو لڳو ۽ لغٽ واري ڏور تئي پيئي ۽ لغٽ پري وڃي پيڙ ۾ ڪريو.

دوست جو نالو 'هريش' آهي. جنهن شيء سان هن راند پئي ڪئي، اهو 'لغٽ' آهي. لغٽ 'هوا' جي مدد سان متپ 'اُپ' ۾ اڏامي ٿي سگھيو. جيڪا شيء تئي پيئي اها 'ڏور' آهي. لغٽ جتي ڪريو اتي ماڻهن جي 'پيڙ' هئي.

اسم جو مطلب آهي 'نالو'.

اُهو لفظ جيڪو ڪنهن ساهواري، شيء، جڳهه، گڻ يا ميڙ جو نالو ٻڌائي، ان کي اسم چئبو آهي.

متئين ٿڪر ۾ 'دوست'، 'هريش'، 'لغٽ'، 'ڏور'، 'هوا'، 'اُپ'، 'جهتكو'، 'پيڙ'، وغيرها اسم آهن.

٠ هينين جملن مان اسم چوندي انهن جي هيٺان ليڪ پايو.

١) اُٺ پالتو ۽ ڪارائتو جانور آهي.

٢) ڪندن کانسواء نم جا پن هن کي جام وڻندا آهن.

٣) ڪركيت راند ۾ پارت ڪتيو.

٤) باع ۾ سُھڻا گاب جا گل آهن.

٥) شيمار کي فوت بال راند ۾ چاهه آهي.

سَبَقُ پِنْجُون

٠٠٠ وَقَتْ جِي أَهْمِيتْ ٠٠٠

(رمیش اِسکول مان گھر آچی ٿو.)

پیءُ : رمیش! پت، پیپر کیئن ڪري آئین؟

رمیش : پپا، مان اِسکول دیر سان پھنس

پیءُ : ڏس پُت، وَقَتْ جو ذیان رکٹ ضروري آهي.

رمیش : پپا وَقَتْ جی گھت هئط سبُكجه سوال ره جي ويا.

پیءُ : جیئن وَقَتْ تي اِستیشن تي نه پھاچبو ته گاڏي چُتی ويندي آهي.

انکري هر ڪم وَقَتْ تي ڪرڻ گھرجي.

ماءِ : پُت رمیش، وَقَتْ جی اَهْمِيت نه سمجھڻ ڪري ڪڏهن سهڻا موقعا

به هت مان نکري ويندا آهن.

پیءُ : انکري چوندا آهن ته وَقَتْ جو قدر ڪرڻ گھرجي.

رمیش : هاڻي مان پنهنجا سڀ ڪم وَقَتْ تي ئي ڪندس.

ماءِ : بلکل نیک! وَقَتْ تي هلڻ جي ڪري ئي وڏن ماڻهن پنهنجي زندگيءُ

۾ ترقی ڪئي آهي. هاڻي توکي به ضرور ڪاميابي ملندي.

موقعو- وجہم

اَهْمِيت - مَهْتو

نوان لغظ : ذیان - خیال

ڪاميابي - سقلتا

ترقي- وکاس، واذر و

أَپِيَاش

سوال ۱ : هينين سوالن جا جواب لکو :-

(۱) رميش جا کجھ سوال چو رهجي وي؟

(۲) پيءُ رميش کان چا پچيو؟

(۳) سھٹا موقعا هٿ مان ڪڏهن نكري ويندا آهن؟

(۴) وڏن ماڻهن زندگي ۽ ترقى ڪيئن ڪئي آهي؟

(۵) رميش چا فيصلو ڪيو؟

سوال ۲ : هينين لفظن جا صد لکو:-

ديں گھٽ، سھٹا، قدڙ

سوال ۳ : هينين لفظن جون جنسون سڃاڻو.

پيءُ، پُت، راڻي، هاڻي، ناني.

هدايت : ماستر شاگردن کي وقت جي اهميت کجھ مثالن سان سمجھائيندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي گروهن ۽ ورهائي وقت تي نه پهچڻ ڪري ٿيندڙ درجهتنائن جي چاڻ ڪني ڪري لکڻ لاءِ چوندو.

لغظي جوڙين جي راند

(١) وَتْ - ڏيئي جي جوت وَتْ - ڏانهن وَتْ - وزن ماپو وَتْ - رُبَاب بِذِي - سمجھم بِذِي - ایکتا پِتْ - دیوار پِتْ - لَبِي موج - لهر موج - آند وات - رستو، دَگَم وات - طریقو سار - تاپرچ سار - سنپال ڳِجھه - راز ڳِجھه - هڪ پکي-سِرڻ نِمُر - وٺ جو قسم نِمُر - آلو	(١) پَرَ - پَنَك پُر - پِریل کوت - پائڻ جو وستر کوت - قلعو ڦَکْرُ - حصو ڦَکْرَ - جبل هار - مالها هار - ناكاميابي رَث - سُجھاءُ رَث - ڳاڏي ويِر - دُشمني ويِرُ - بهادر ور - گھوت ور - وردان جَلدُ - ترت، يڪدم جُلدُ - پوش (ڪوڙُ) كنُد - حصو كنُد - ڪمند مان ملنڌڙ مني شيء پَت - فرش پُت - فرزند
--	---

سَبَقُ چَهُون

رَكْزِي

پِيڻ ۽ ڀاءُ جو رهندو پيارُ
 جيسيين آهي هيءُ سنسارُ.
 پِيڻ ڀاءُ لاءُ ڏيندي جان،
 پِيڻ لاءُ ٿيندو ڀاءُ قربانُ.
 نندڙي نندڙي آهي رکڙي،
 ڪومُل آهي بلُل سنهڙي.
 سُنج پُنج آهي پَر ٻلوانُ.
 پريمر ۽ تياڳ جو آهم نشانُ.
 رکڙي بَدنددي پِيڻ ٿري،
 ڀاءُ ٿو پِيڻ جي جهول پيري.
 قَرب سان ڪوئي پِيڻ ٿي : آءُ.
 ڪين لپئي شل ڪوسو واءُ.
 جُڳ جُڳ جيئندين مُنهنجا ڀاءُ،
 ٿنهنجي مُنهنجي هِڪڙي ماءُ.
 موت ۾ ڀاءُ ڪري اقرارُ
 وِنگو نه ٿيندو ٿنهنجو وارُ.

اقرار - انجام	پلوان - طاقت وارو	سنسار - دنيا
قرب - سکپيار	ڪوسو واء - تکلیف	قربان - صدقی
وارونگو نه ٿيڻ - ڪجهه به نقصان نه ٿيڻ.		

آپياس

سوال ۱ : هيٺيئين سوالين جا جواب لکو :-

(۱) پيڻ پاڻ جو پيار ڪيسٽائين قائم رهندو؟

(۲) پيڻ چو ٿي ٿري؟

(۳) پيڻ پاڻ کي ڪھڙي آسيس ڪري ٿي؟

(۴) رکڙي چا جي نشاني آهي؟

سوال ۲ : ساڳئي اچار وارا لفظ لکو :

(۱) پيار (۲) سنسار

سوال ۳) گيت جون هيٺيون ستون پوريون ڪريو :

(۱) نندڙي نندڙي

(۲) ڪومل آهي

(۳) پربير ۽ تياڳ

(۴) جڳ جڳ جيئندين

(۵) ونگو نه ٿيندو

هدايت : ماسترڪلاس ۾ رکڙي کطي ٻارن کي اُن بابت ڪجهه بُڌائيندو ۽ هيء بيت سُر سان چوائيندو.

مشغولي : ماستر ڪلاس ۾ شاگردن کي ٻين ڏلن جا نالا لکي اچڻ لاء چوندو.

هَكَ شَهْرٌ مَهَالِكَشِمِيٌّ جَوْ مَنْدَرُ هُوْ. صُبْحَ شَامَ كِيتَرَا ئِي مَاطْهُو مَنْدَرٌ
ايندا هُئَا. مَهَالِكَشِمِيٌّ جَوْ درْشُنْ ئَوْ پُوْچَا كَنْدا هُئَا.

هُكْ فقيرُ به روزُ مَندرَ وَتْ أَچي وَهندو هو. كي ماڻهو هُنْ كي ڪجهه دان ڏيندا هئا. هُنِنْ كي ڏسي فقيرُ دل ۽ ديويءَ كي روز پاراقنا ڪندي چوندو هو ته ”مهالِڪشمي“ ماتا، تو هُنِنْ كي هيڏو ڏنْ ڏنو آهي. موُنْ كي به ٿورو ڏنْ ته ڏي ته مان پنط کان چُتٽي پوان.

هَكَ ڏينهن مهالڪشمیءَ ماتا فقیر جي وينتي بُڏي ۽ کيس درشن ڏنو.
چائين ته مان توکي ڏنُ ڏيطآئي آهيائُ، ان تي فقير ڏايو خوش ٿيو. هُن وَت
هَكَ پُرائي جهولي ٿئي، هُن اُها ديويءَ اڳيان جهلي. مهالڪشمی چيس ته اڄ

جيٽرو ڏنْ گُهڙندين اوٽرو توکي مِلندو. پَرَ هَكَ ڳالِهه يادِ رکج جهوليءَ کان جيکو ڏنْ باهِرِ ڪرندو سو مِتني بِڻجي ويندو. اٽرو چئي ديويءَ هَث جي تِري کولي ته سونا سِڪا وَسَط شُروع ٿيا.

فقير اٽرا سونا سِڪا ڏسي ڏايدو خوش ٿيو. هَنَ جي جهولي آڏ کان مَتني پَرجي ويئي. ديويءَ چيسُ ته اٽرو ڏنْ ڪافي اٿيئي. فقير جو مَنْ لالچ هِپَرجي ويو هو. هَنَ ديويءَ کي چيو ته آجا بيا به سونا سِڪا ڏيو.

ديويءَ وَري سونِنِ سَڪَن جي بَرسات وَسائي.

پُرَاڻي جهولي ڦاڻي پيئي. سُڀ سونا سِڪا زَمِينَ تي ڪري مِتني ٿي پيا. مهالڪشمي ماٽا غائِب ٿي ويئي. فقير مُنهن متو پِتٽ لَڳو. هُونهنجي لالچ تي پِچتائِط لَڳو. سچ چيو اٿن ”لالچ بُري بلا آهي.“

نوان لَغَظَ : هيدو - گهڻو وينٽي - عَرْضُ پُرَاڻي - گُمْ غائِب - جهونِي
مُنهن متو پِتٽ - پِچتائِط

آپیاں

سوال ۱ : هینئین سوالن جا جواب لکو ..

- ۱) فَقِيرُدِيُوٰءَ کي دِلِ ڪهڙي پرارِٿنا ڪندو هو؟
- ۲) دِيوٰءَ دَرْشَنْ ڏيئي فَقِيرَ کي چا چيو؟
- ۳) دِيوٰءَ سِونا سِڪا ڏِيَطَ وَقِتَ کيس چا چيو؟
- ۴) فَقِيرَ کي لَالِچَ جو ڪهڙو نِتِيجو مِلِيو؟

سوال ۲ : هینئين هر حال پريو:

- ۱) هُك به روز مندر وَت آچي وَهندو هو.
- ۲) هَنَ وَت هَك جهولي هئي.
- ۳) فقير ايтра سِڪا ڏسي ڏايو خوش ٿيو.

سوال ۳ : پتن لفظن جا جوڙا مليو.

گھٹو	صبح
شام	ٿورو
نُتل	جهوني
سُترا	قاتل
پُراڻي	صاف

سوال ۴ : هينيان جُملا سلسليوار ناهي لکو:

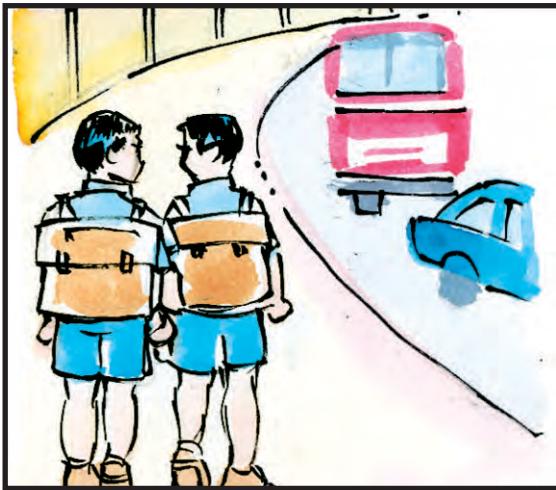

- صبح شام ڪيترا ئي ماڻهو مندر ۾ ايندا هئا.
- هڪ شهر ۾ مهالڪشميءَ جو مندر هو.
- هڪ فقير روز مندر وَت آچي وَهندو هو.
- هڪ ڏينهن مهالڪشميءَ ماتا فقير جي وينتي بُڌي ۽ کيس درشن ڏنو.
- مها لڪشميءَ جو درشن ۽ پُوچا ڪندا هئا.
- فقير دِل ۾ روز دِيوٰءَ کي پرارِٿنا ڪندو هو.

مشغولي : ماسترشاگردن کي 'لالچ بُري بلا' نصيحت ڏيندرڙ بي آڪائي ياد ڪري آچڻ لاءِ چوندو.

سَبْقُ آنون

سلامتی

پارت: معاف ڪجو، مونکي اچڻ ۾ دير ٿي وئي. هڪ چو ڪرو منهنجي سائيڪل سان ڦکرايو ۽ آسيين ٻئي ڪري پياسين.

خوشبو: سچ پچ، رستو پار ڪرڻ وقت پند هلنڊڙن کي زيبرا ڪراسنگ جو استعمال ڪرڻ گهرجي.

شنڪر: فوت پاٿ جو استعمال ڪرڻ سان به حادثو ٿري سگهي ٿو.

سميت: جتي فوت پاٿ نه آهي، اُتي رستي جي ساچي طرف کان هلڻ گهرجي. رستي تي ڏڪڻ يا راند نه ڪرڻ گهرجي.

پارت: فقط اهو نه، رستو پار ڪرڻ وقت ساچي طرف ۽ کاپي طرف به ڏسجي.

سنیها : دوستو ! گاڈین هلائٹ وارن کی سگنل جی نیمن جو پالن کرٹ گھرجی.

خوشبو : موڑ وت، گاڈین هلائٹ وارن کی هٹ ڈیکارٹ گھرجی یا سگنل جو استعمال کرٹ گھرجی.

سپ : آسان کی همیشہ آمدرفت جی نیمن جو پالن کرٹ گھرجی، ائین کرٹ سان ٻین کی سهولیت ٿیندی ۽ آسان به سلامت رہنداسین.

نوان لفظ : استعمال کرٹ - اپیوگ کرٹ، کم آٹٹ.

سوال ۱ : هینئین سوالن جا جواب لکو :-

۱) پارت کی اچٹ ڇ دیر چو ٿي؟

۲) رستو پار کرٹ وقت پنڈ هلنڊڙن کی ڇا جو استعمال کرٹ گھرجي؟

۳) گاڈین هلائٹ وارن کی ڪھڙن نیمن جو پالٹ کرٹ گھرجي؟

۴) موڙ وت گاڈین هلائٹ وارن کی ڇا کرٹ گھرجي؟

۵) جتي فوت پات نه آهي اُتي ڪيئن هلت گھرجي؟

هدایت :- ماستر شاگردن کی آمدرفت جی نیمن جی چاٹ ڏيندو.

مشغولي :- ۱. ماستر شاگردن کی سگنل جا چارت ناهٹ لاء چوندو.

۲. آمدرفت جا سنکیت سیجاڻو.

ٿوري وندر

مٿي ڏنل شڪليون ڏسو. هيث ڏنل جملا پڙهي، شڪلين جي سامهون ڏنل چو ڪندڙ ج ملي جو نمبر لکو.

- (٤) ٿيلهو ڏايو ڳورو آهي.
- (٥) ممي، توهان جو فون آٿو.
- (٦) شانت ڪر.
- (١) يار! مو نکي دپ ٿو لڳي
- (٢) ڪيترا نه پيارا آهن بليءَ جا پونگڙا!
- (٣) اڄ! ته مان ڏايو خوش آهي ان

سَبْقُ نَائِون

નંદીરા પારતોસ્યિ

(૧) ચા તે આસંગ્યો સાહેસું આહ્યો
કિર આસાન સાન સિનો સાહ્યિ,
દુશ્મણ જી સુંપું આકૃત લાહીયોન;
નંદીરા પારતોસ્યિ આહીયો.

(૨) દિલ્બર દિસ્સ આસંગ્યો પ્યારો;
આહે આકીન જો રોશન તારો,
સર્સું સાહે કાન અનું કી ચાહીયોન;
નંદીરા પારતોસ્યિ આહીયો.

(૩) દિસ્સ જો માનું વડાટેટ વારા;
દિસ્સ જો શાનું બચાટેટ વારા,
ઓસીન અમન જા બાની આહીયોન;
નંદીરા પારતોસ્યિ આહીયો.

(૪) દિસ્સ આડ્ટે લેહે પાટું પટોર્યોન;
મિહન્ત કાન મન્હેન મુરને મોર્યોન;
પંહનજી ફિસ્મત પાટ્યે થાહીયોન.
નંદીરા પારતોસ્યિ આહીયો.

نَوْانِ لَفِظَ : ساھُسْ - هِمَتْ آڪڙ - گَهْمَنْدُ آمَنْ - شانتيٰ باني-اڳوان
قيسمَتْ - نصيَبْ، پاڳْ. آڏَّطْ - ثاهِنْ

أَپِيَاشْ

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب لکو :-

۱) دشمن جي آڪڙ لاهڻ لاءِ آسان چا آهي؟

۲) نندڙو پارتواسي ديس کي چا ٿو سمجھي؟

۳) ديس آڏَّطْ لاءِ آسان کي چا ڪرڻ کپي؟

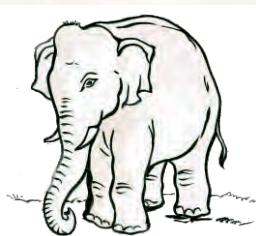
سوال ۲ : هيئين لفظن جي معني لکي جملن ڪم آليو :

سِينو ساھِنْ، آڪڙ لاهِنْ، پاڻ پَتَوَزَنْ، آمن جا باني، مُنهن مَوَزَنْ

هدایت: ماسترصاحب شاگرِدن کي هيء بيت سُر سان ڳائي چوائيندو.

مشغولي: ۱. ماستر شاگردن کي ساڳئي ويچارواري ڪا ٻي ڪويتاڳولهي لکي آچڻ لاءِ همتائيندو.

۲. هيٺ ڏنل تصویرن مان قومي گل، قومي پکي، قومي جانور، قومي راند سچائو.

ویاکرڻ

اسِر جي جنس

سڀ ساهوارا ٻن جنسن جا ٿيندا آهن.
هڪڙا نَر يا پرش ۽ بِيا مادي يا اِستري.

مثال :- چوکرو - چوکري

مرد - زال

ڪانءُ - ڪانويلي

مور - ديل

'نر' جنس کي جنس مذڪر چئبو آهي.
'مادي' جنس کي جنس موٺ چئبو آهي.

(١) **هينين لفظن جي جنس موٺ لکو :-**

پُت، گھوڙو، ڪنوارو، شينهن

(٢) **هينين لفظن جي جنس مذڪر لکو :-**

چاچي، راڻي، بِلي، ڏاڏي

(٣) **هينين لفظن چون جنسون سڄاڻو :-**

پائتي، مامو، هرڻ، پُنڌ

(٤) **هيٺ مذڪرءِ موٺ جا جوڙا ملابيو :-**

۱. ماسي	هرڻي
۲. ڏاچي	پُنڌي
۳. هرڻ	هاٿڻ
۴. پُنڌ	ماسڙ
۵. هاٿي	اُن

سَبْقُ ڏهون

٠٠٥ خَطٌ ٠٠٥

فلئٽ نمبر - ٤٠٥
نوجيون سوسائٽي،
چيمبور، ممبئي.
تاریخ آگسٽ ٢٠١٤
پریم سُنبتا.

اُميد ته تون ايشور جي ڪريپا سان خوش راضي هوندينه. هٽ به مالک جي
مهرا آهي.

مون اڄ جي أخبار ۾ تنهنجو فوتو ڏنو ۽ راند جي خبر پڙهي. تنهنجي
ڪاميابي تي مونکي فخرآهي.

مونکي عجب به لڳو ته تون راندين ۾ اينتروآڳيان وڌي ويئينه. تون
پڙھن ۾ ته هوشيار آهين. اها مونکي ڄاڻ آهي. راندين ۾ تون اينترو
آڳيان آهين، ان جي ڄاڻ مونکي هاڻي پيئي آهي.

قومي راندين ۾ پاڳ وٺن تون دهلي ويئينه ۽ اُتي تو کوكو راند ۾
پنهنجو جلوو ڏيڪاري. اها هڪ وڌي ڪاميابي آهي. تو ڪتب جو نالو به
روشن ڪيو آهي. مونکي پڪ آهي ته هڪ ڏينهن تون انتراشتوريه راندين
۾ به بھرو وٺندينه.

پوج چاچا ۽ چاچي به گھڻو خوش ٿيا هوندا. انهن کي به منهنجي طرفان
واڌايون ڏج. تون جڏهن ممبئي ايندينه ته آسيين پنهنجي نوجيون
سوسائٽي ۾ راندين جو پروگرام رکندا سين. ان سان شاگردن کي تنهنجي
رهبري ملندي ۽ هو تنهنجي راند جي جلويءِ کان به واقف ٿيندا. هڪ دفعو
وري توکي واڌايون.

تنهنجو پاءُ
سُنبيلُ

نَوْانِ لَفِظَ : جلوو - كَمَالُ، رهبري - آگوانی، سۇنھەپ

أَپِيامْ

سوال ۱ : هيئىئىن سوالىن جا جواب لىكوا :-

(۱) كنهنجىي كامىابى ئىخبارپىزىسى خوش قىيو؟

(۲) سۇيتا دەلىي ئىچو وېئى ؟

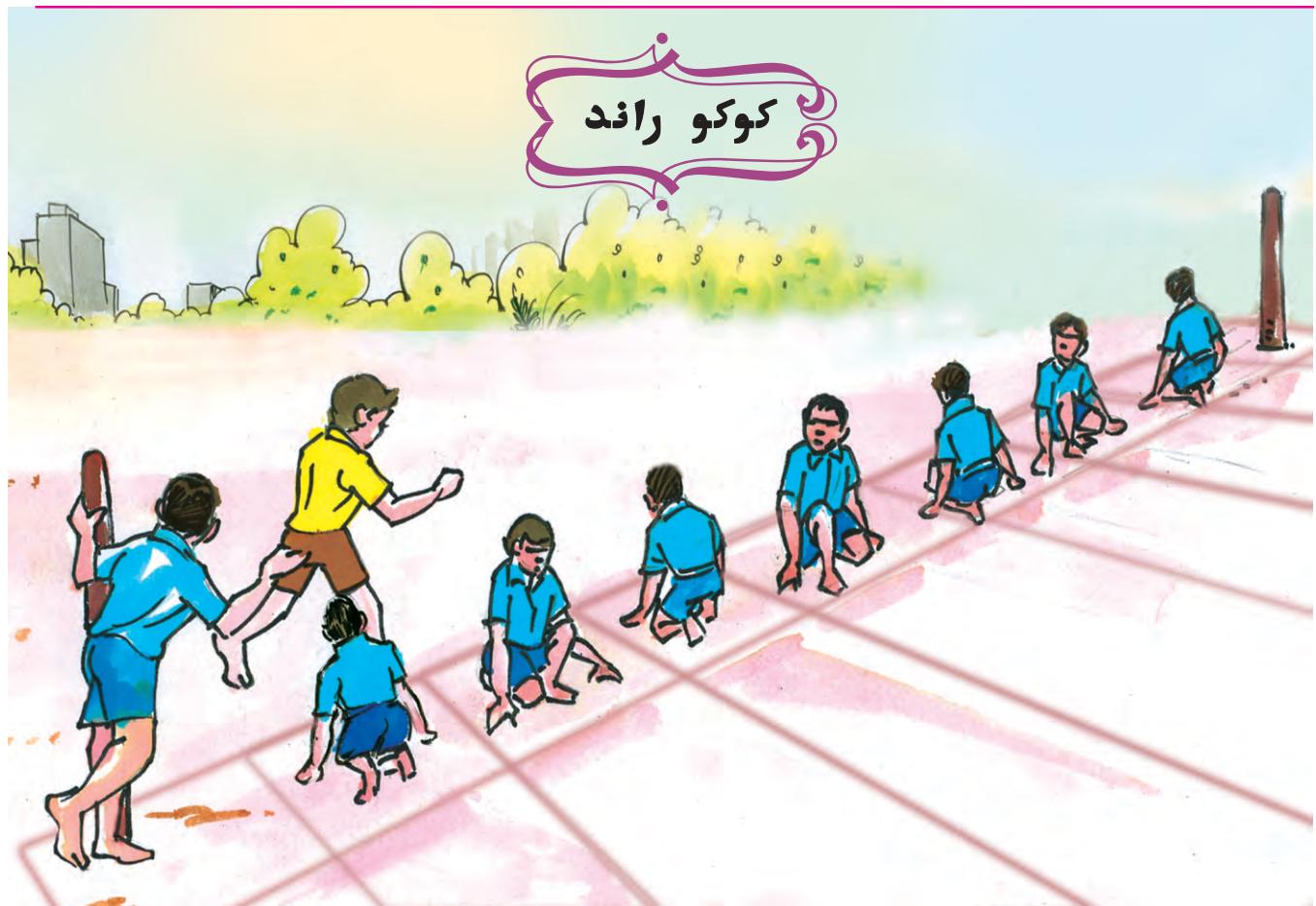
(۳) سۇيتا كەتىرى راند ئىجلوو ڈىكارىبو؟

سوال ۲ : هيئىئىن لفظن جا صد لىكوا:

(۱) آجىان (۲) كامىابى (۳) وۇدى (۴) واقف.

هدايت: ماستر شاگىرىنىڭ كىي موكل واسطىي درخواست لەكىن لاء سىمجھائىيندو.

كۈكۈ راىد

ڪوئٰ و ڪتاب

(اڄ ڪوئٰ ڏاڍو اُداس هو. هيدڙانهن هودڙانهن شين جي ڳولها ڪندي ڪندي ٿکجي پيو. آخر ڪوئي جي نظر هڪ جهوني ڪتاب تي پئي. بس ڪوئي ۾ چڻ جان آچي ويئي، هن يڪدم ڪتاب مٿان ٿپو ڏنو ۽ اُنکي ڪُترڻ لڳو.)

ڪتاب : اڙي ! اڙي يار ڪوئا چا ٿو ڪريں ؟

ڪوئو : مونکي ڏاڍي بُك لڳي آهي. هاڻ ته مان توکي کائيندس.

ڪتاب : توکي خبر نه آهي ته مان ڪير آهييان ؟

ڪوئو : خبر آهي، تون هڪ خسيس ڪتاب آهين ؟

ڪتاب : خسيس ڪتاب ! يار تون ڪڏهن پڙھيو به نه آهين. ڪڏهن إسڪول ۾ به نه ويio آهين. توکي منهنجي ملهم جي بلڪل چاڻ نه آهي.

کوئو: تون برابر آهیں. مان اسکول ۾ نه ويو آهیان. اُن جو مونکي ضرور پچنانه آهي. پر هاڻي ته مونکي بک سنائي رهي آهي. انکري مان توکي ضرور کائيندش.

ڪتاب: مونکي کائي تون وڏو پاپ ڪنددين. مُنهنجي آندر گيان پريل آهي. مُنهنجي آڪاڻيin ۾ سکيائون آهن. مونکي پڙهي ڪيترا ودوان بطيا آهن. داڪتر ٿيا آهن ته ڪي إنجنيير ٿيا آهن. مونکي ڪاڻ سان تون ضرور پنهنجي بُك مِتائيندين پر هزارين لکين ماڻهو مونکي پڙھڻ کان مَڪروم ٿي ويندا. اهو تنهنجو ڏوھ جو ڪم ٿيندو.

کوئو : (سوچي) إها ڳالهه نيك آهي. پر مون وٽ ٻيو ڪو رستو ڪونهي. تون آجایو منهنجو وقت پيو وجائيں. مونکي معاف ڪر مان لاچار آهیان.

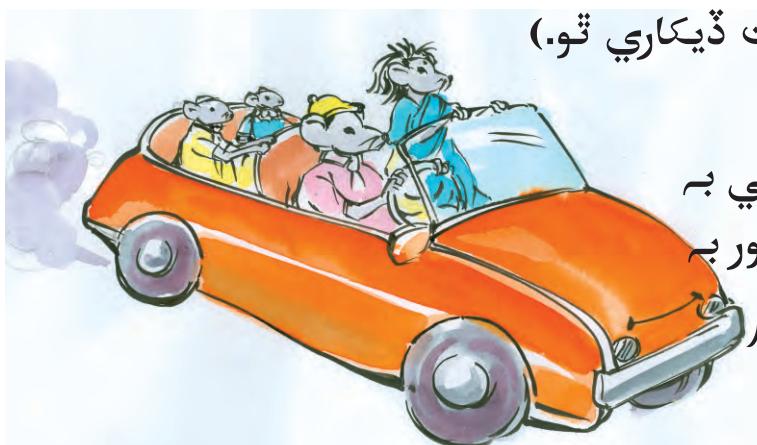
ڪتاب : نيك آهي. مان تنهنجي ڳالهه مڃان ٿو. تون مونکي کائي چڏ. پر منهنجو هڪ شرط آهي.

کوئو : شرط ! نيك آهي. ٻڌاء.

ڪتاب : مون وٽ تمام سُٺيون سُٺيون مورتون آهن. مان چاهیان ٿو ته تون انهن کي ڏسي سُڪ ۽ مزو وٽ.

کوئو : مونکي قبول آهي.

(ڪتاب پنهنجي هڪ مورت ڏيڪاري ٿو.)

کوئو : اڙي واه! هڪ وڏي ڪار ...

ڪار ۾ سڀ ۽ سينياطي. اهي به کوئا ... ٻار به کوئا ۽ درائيو به کوئو ... ڪاش مان به ڪار ۾ اهڙي نموني گھمي سگهان.

ڪتاب: ڪيئن ڪوئا؟ خوش ٿئين نه؟
هاڻي هيءَ تصوير ڏس.

ڪوئو: هيليكاپتر! مان ته عجب ۾ پئجي
ويو آهييان. هيليكاپتر جو پائلت به
هڪ ڪوئو. ڪاش! مان به ائين هوا
۾ اُذامي سگهان.

ڪتاب: مونکي پڪ آهي ته تون اهو سڀ
ڏسي موچ ۾ آيو هونديين.

ڪوئو: برابر، هاڻي إهي شيون ڏيڪارطن بند کر، منهنجو صبر
ٿئي رهيو آهي. هاڻي ته منهنجي بگ به وڌي ويئي آهي.

ڪتاب: مان بلڪل تيار آهييان، قُرباني ڏيڪ لئه. پرهڪ خاص تصوير ته
ڏس، شايد، تون پنهنجو ويچار بدلائين.

ڪوئو: ويچار ته أصل ڪيئن بدلائينداس. ئيڪ آهي، پنهنجي آخرى
خواهش پوري ڪر.

ڪتاب: هاڻي - هاڻي - هاڻي - هاڻس.

(ڪتاب هڪ گصي واري ٻليءَ جي شڪل سامهون ڏيڪاري ٿو.)

ڪوئو: اڙي ڀچ...MRI ويس، MRI ويس.

(ائين چئي ڪوئو ٿپا ڏيئي ڀجي وييو.)

ڪتاب: (كِلندى) واهه ڪوئا! آيو هئين
مۇنكىي ڪائڻ، هڪ تصوير کان ڏکي
ڀجي وئين. سچ ڀچ آچ مونكىي
پنهنجي عقل ئي بچايو.

نَوْانِ لَفَظَ : اُداس - دُكىي خسیس-رواجي پچتاءً-غلطيء جو احساس ڏوھه-گناھم
صبر-ڏيرج قرباني-تبآگ خواهش-اچا مڪروم-رهجي ويل / وانجهيل

آپيائش

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب لکو :-

- (۱) ڪوئي جي نظر ڪنهن تي پئي؟
- (۲) ڪوئي کي ڪھڙو پچتاءً آهي؟
- (۳) ڪوئو ڪنهن جي تصوير ڏسي ڀجي ويyo؟

سوال ۲ : هيئين سوالن جا جواب هڪ ٻن جملن ۾ لکو:-

- (۱) ڪتاب ڪوئي کي پنهنجون ڪھڙيون خوبيون بُڌايون.
- (۲) ڪتاب ڪوئي اڳيان ڪھڙو شرط رکيو.

سوال ۳ : هيئيان جملا ڪنهن ، ڪنهن کي چيا آهن:

- (۱) "اھو تنهنجو ڏوھه جو ڪم ٿيندو."
- (۲) "تون آجايو منهنجو وقت پيو وڃائيں."
- (۳) "خوش ٿئين نه؟ هاڻي هي تصوير ڏس."
- (۴) "اھي شيون ڏيڪارڻ بند ڪر. منهنجو صبر ڦتي رهيو آهي."

سوال ۴ : هيئين لفظن جا ڪڊ لکو :-

اُداس، جھونو، وڏو، آجايو، خوش، آخری، پنهنجو

سوال ۵ : هيئين جملن مان اسم چونديو:

- (۱) اڪبرء بيريل جون ڪھاڻيون ڏاڍيون مشهور آهن.
- (۲) اُٺ جا پيرگاديء وانگرڻهيل آهن.
- (۳) هڪ شهر ۾ مهالڪشميء جو مندر هو.
- (۴) مون اڄ جي آخبار ۾ تنهنجو فوتو ڏنو.
- (۵) منهنجي پيٽ ۾ ڪوئا دوڙي رهيا آهن.

هدايت:- ماستر ڪوئو ۽ ڪتاب واري گفتگو شاگردن کان اداڪاريء سان ڪراييندو.

مشغولي :- ماستر شاگردن کي سٺيون آڪاڻيون پڙهي گڏ ڪري ڪڻي اچڻ لاء چوندو.

سَبْقُ بَارِهُون

سُنْدَر سِكِيَائُون

اٿچ بار مُنهنجا صُبچ جو سويڙ
ڪجاڻء ڪين ڪڏھين اٿچ هر اوير
سدا صاف سُتُرو رکچ تُون بدن کي
آدب سان نِمائچ سدا سُرُودن کي
پڙھن سان سدائين رکچ چاھم مِنڑا
وَدَّن جي إهائي اٿئي راه مِنڑا
گُروء جي سدائين تُون آگيا هر رهجانء
ڪڏهن ڪين ڪھرو تُون ڪنهن سان به پئجانء
رکچ ياد ڳالهيوں إهي تُون سدائين
وساريچ نه ڪڏھين سُنو بار آهين

نوان لغظا: اوير - دير - كھرو - اڻ وڻندڙ (تکو)

آدب - فصيلت - لحاظ - سُرُ - متوا

آپیاں

سوال ۱ : هینین سوالن جا جواب لکو :-

۱) ماڻ ٻارکي اُڻٻ باٻت ڇا چوي ٿي؟

۲) ماڻ ٻارکي وڏن سان ڪھڙي رڀ ھلڻ جي صلاح ڏئي ٿي؟

۳) ماڻ ٻارکي پڙھڻ باٻت ڇا چوي ٿي؟

۴) ٻارکي گُرو سان ڪيئن ھلڻ گھرجي؟

سوال ۲ : هينين جملن هر حال ڀري جملا وري لکو:

۱) ڪجانء ڪين ڪڏھين اُڻ هر.....

۲) سان نِمائِج سدا سِر وَدِن کي.

۳) ڪڏهن ڪين تون ڪنهن سان به پئجانء

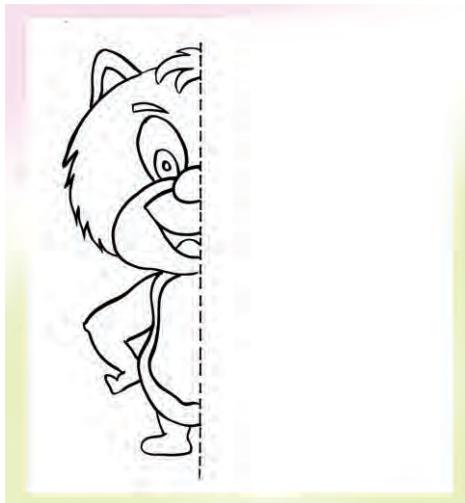
سوال ۳ : هينين لفظن جا ساڳي معني وارا لفظ لکو:

چڱو، سدا، بَدُن، آدب، وير، چاڻه، ڪھرو

ٽدايت: پاڻ کان نندڙن هم عمر ۽ وڏڙن سان ڪيئن هلجي. ماستر ٻارن کي مثالن دواران سمجھائيندو.

مشغولي: ماستر شاگردن کي ڏهه سنا گئ لکي اچٹ لاء چوندو.

هينين شكل پوري ڪريو ۽ ان هر رنگ ڀريو.

سبُقْ تيرهون

٠٠٠ تَقْرِيرَةٌ تَأْتِيَّ ٠٠٠

هڪ ڏينهن آدرس وِدیالیه جي هيدماستر درجي ٿئين جي ڪلاس ۾ سوچنا موکلي ته ٻارهين بجي ڪلاس ۾ تقرير چتاپيٽي ٿيندي. چتاپيٽيءَ جو وشيه بروقت ظاهر ڪيو ويندو.

پوري ٻارهين بجي هيدماستر صاحب ۽ ڪجهه ماستر، ماسترياڻيون ڪلاس ۾ آيا. هيدماستر صاحب چتاپيٽيءَ جو وشيه ظاهر ڪيو، 'منهنجي ماء' چتاپيٽي شروع ٿي. امر، موھن ۽ سوني اڳيان آيا. امر چيو، "منهنجي

ماء جو نالو سپنا آهي. هوء روز صبح جو سویل اُتی مونکی ئ مُنهنجي پیٹ کي اسکول لاء تيار کندي آهي. آسانکي اسکول لاء نیرن تيار کري ڏيندي آهي. هوء سجي گهر جي سار سنپال لهندي آهي. آسانکي شام جو باغيچي ۾ وٺي ويندي آهي، روزرات جو آڪاڻيون به ٻڌائيندي آهي.“

أمرکان پوء موھن ڳالهائڻ شروع ڪيو، ”مُنهنجي ماء جو نالو گيتا آهي. هوء بئنک ۾ ڪم کندي آهي. مونکي اسکول موڪلٽ کان پوء پاڻ آفيس ويندي آهي. هوء چوندي آهي ته هر ڪم وقت تي ڪرڻ گھرجي. هوء روز آفيس مان موئندی مُنهنجي لاء ڙول وٺي ايندي آهي. ممي مُنهنجو ۽ پپا جو خوب خيال رکندي آهي. ممي مونکي ڏاڍو پيار کندي آهي، مان هن جو چيو ماجيندو آهيان.

هاڻي سوني ۽ چيو، ”مُنهنجي ماء جو نالو آنيتا آهي. هوء هڪ سٺي ماء سان گڏو گڏ هڪ ڪامياب داڪٽريا ڻي پڻ آهي. هوء مرڀصن جو علاج ڪندي آهي. جيڪڏهن ڪو وڌيڪ بيمار ھوندو آهي ته هن کي ڏسٽ سندس گھرپٽ ويندي آهي. ممي هميشهه مونکي سڀکاريندی آهي ته آسانکي بین جي مدد ڪرڻ لاء تيار رهڻ گھرجي.“

شادرن پنهنجا رايا پيش ڪيا. هيڊ ماستر صاحب سپني ٻارن کي ساراهيو. هن چتاپيٽي ۽ بھرو وٺندڙ سپني شادرن کي انعام ڏنا.

نوان لفظ : چکاس - تپاس

تول - کائٹ جی شیء

بھرو - پاگ

آپیاں

سوال ۱ : هینین سوالن جا جواب لکو ..

۱) هید ماستر ڪھڙي سُچنا موڪلي؟

۲) امر جي ماڻه صبح اٿي ڪھڙا ڪم ڪندمي هئي؟

۳) آفيس مان موئندمي موهن جي ماڻه ڇا وٺي ايندي هئي؟

۴) سونيءَ کي ماڻه ڇا سيكاريندي هئي؟

سوال ۲ : هینین جملن ۾ حال ڀري جُملا ۾ روي لکو:

۱) روز رات جو به ٻڌائيندي آهي.

۲) هوء جو علاج ڪندمي آهي.

۳) آسان کي ٻين جي ڪرڻ لاءَ تيار رهڻ گهرجي.

۴) هن چتاپيٽيءَ ۾ بھرو وندڙ ڦنهي شاگردن کي ڏنا.

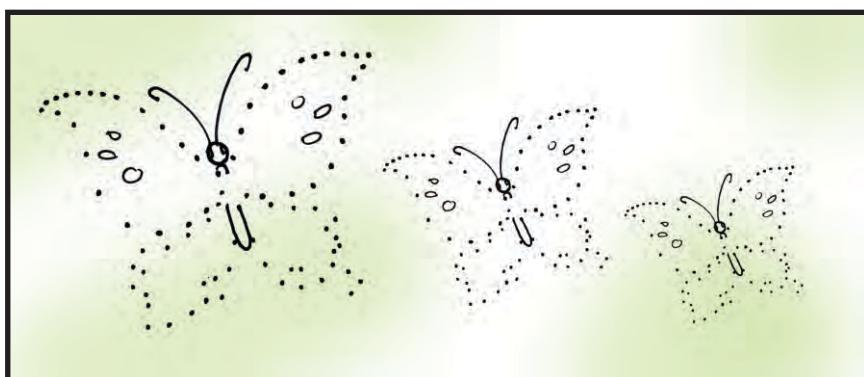
سوال ۳ : جنس بدلايو :

(۱) ماستر (۲) داڪتر (۳) سيد (۴) مائڻت (۵) پلي (۶) ديل

ٽدايت : ماستر ڪالس ۾ آهڙن ٻين وشين تي به تقرير چتاپيٽي ڪرائي.

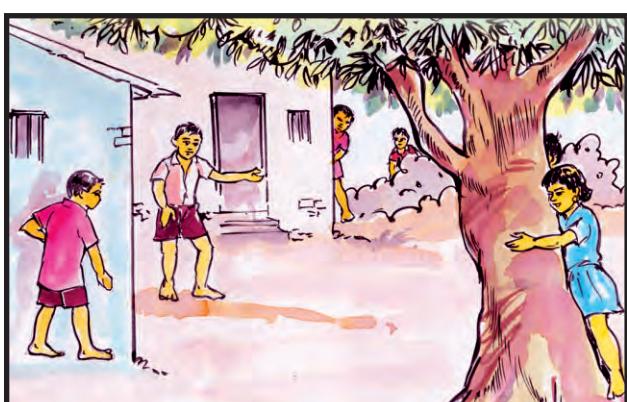
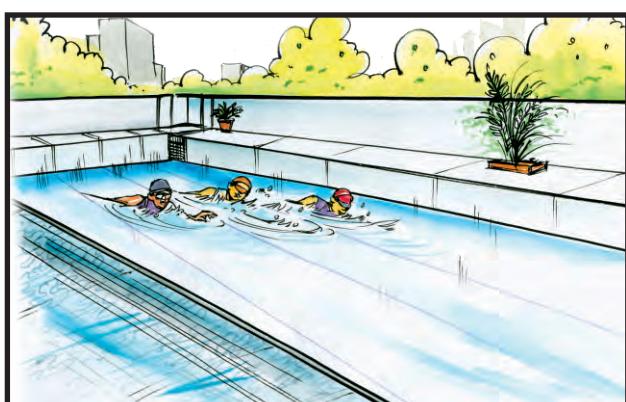
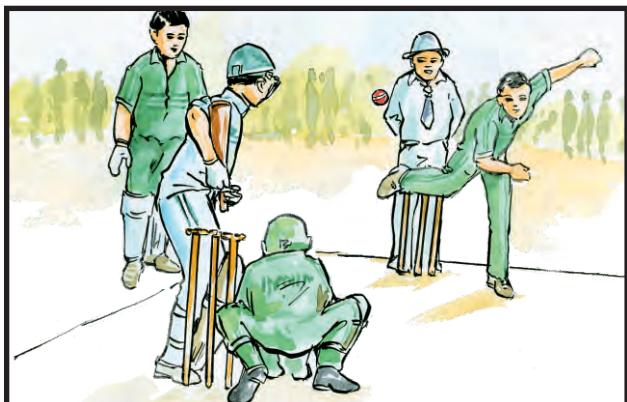
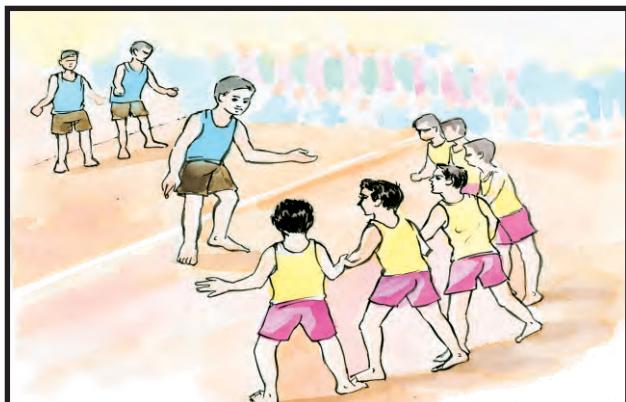
مشغولي :- ۱. ماستر شاگردن کي دوست / ساهيٽيءَ بابت لکي اچڻ لاءَ چوندو.

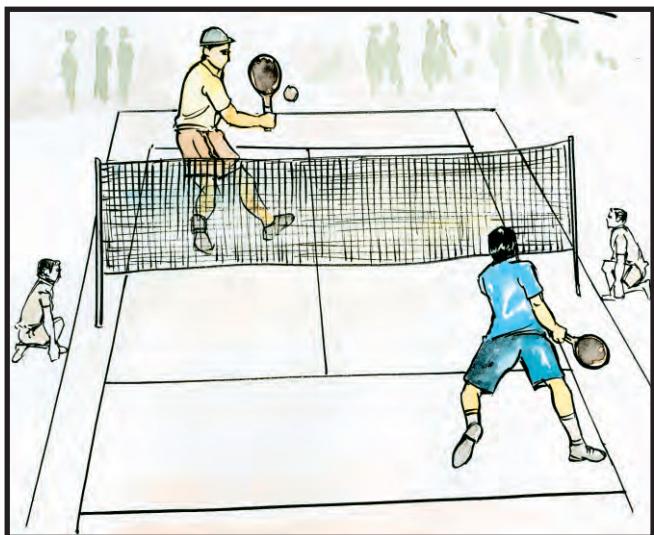
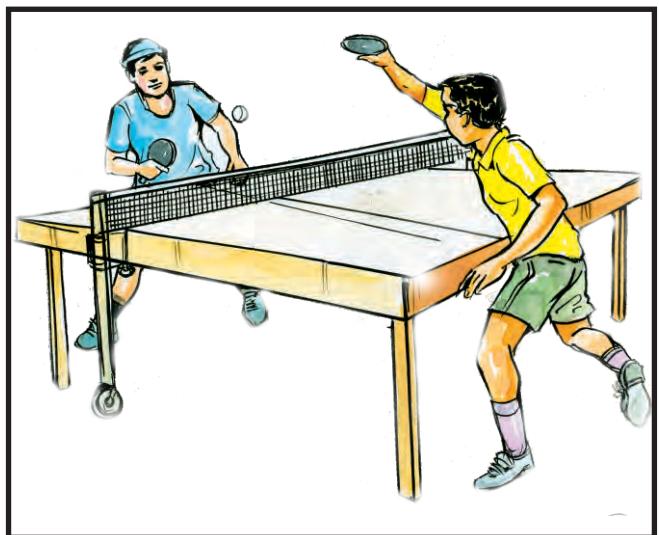
۲. هينين تصوير پوري ڪريو ۽ رنگ ڀريو.

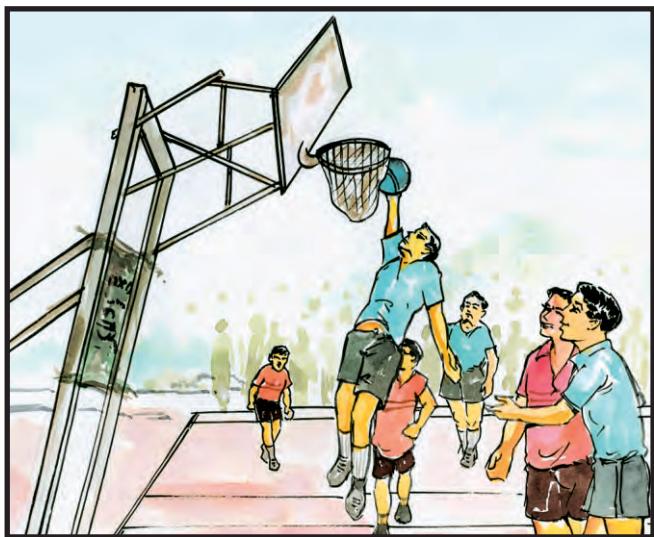
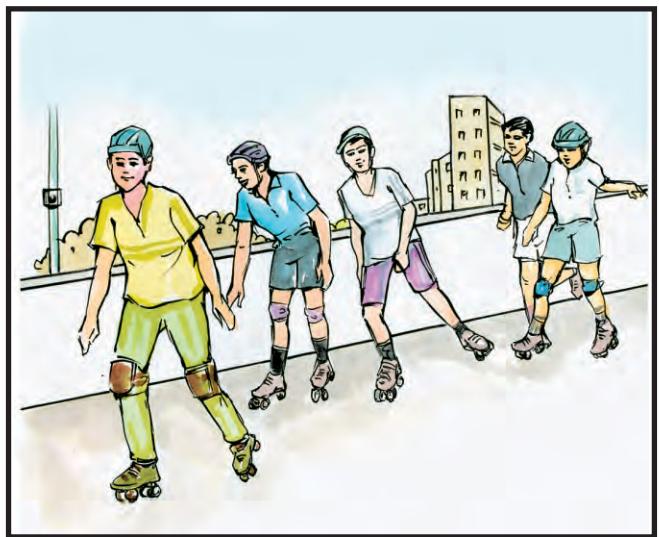
ٿوري وندر

هينيون شكليون ڏسي، ڏنگين ۾ ڏنل راندين مان صحيح نالو چوندي لکو.
 (نکري راند، ڪريت، ڪپتي، لڪپ، نوڙيءَ تپا، ترڻ، والي بال، اٽي ڏكر، هاكى، بئدمتن،
 ڊوڙ، فوت بال، باسڪيت بال، ٿينيس، اسڪيتنگ.)

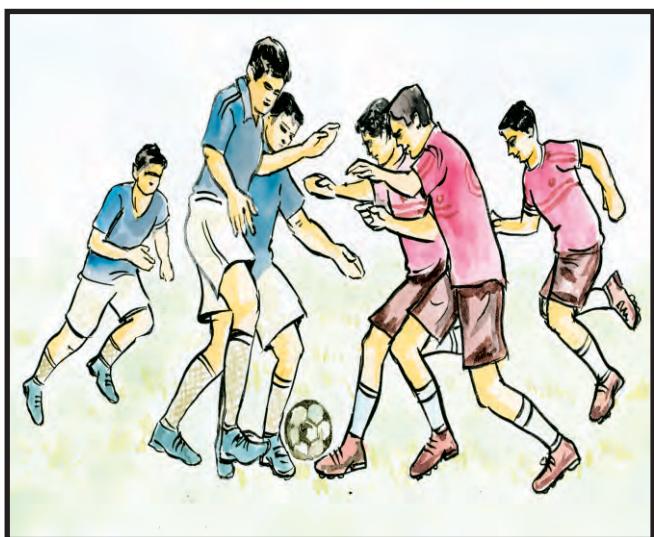
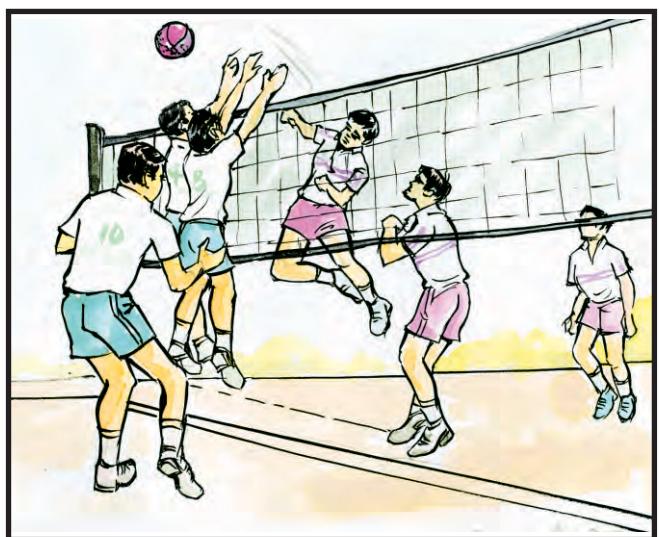

٨

٩

٩

١٠

١١

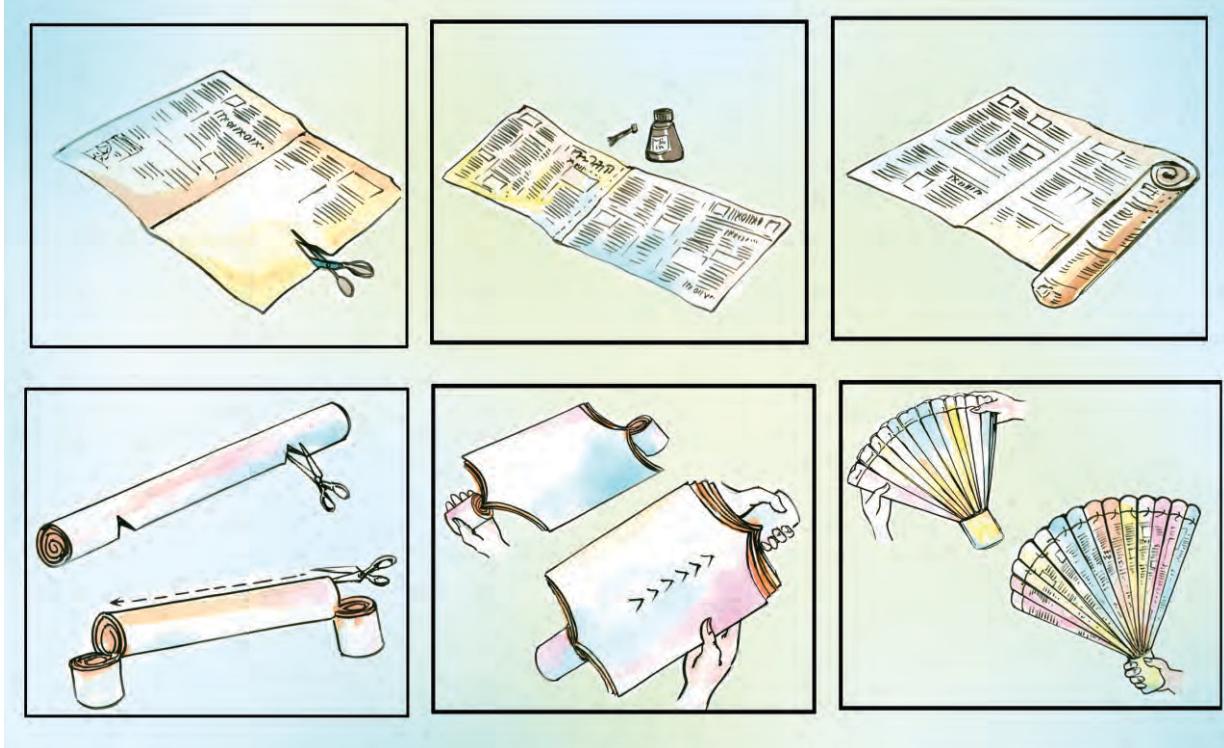

سبق چوڏهون

پکو

بارو آچو ته پکو ٺاهيون

سامان: ڪاغذ (پنو)، ڪئنچي ۽ ڪوئنر

(١) ٺاهڻ جو طريقو: أخبارن جو ٻن پنن وارو ڪاغذ ڪڻو. اُنکي آڏو ڪتني انجا برابر به حضا ڪريو. (٢) ٻنهي ڀاڱن کي جوڙي انجي هڪ دگهي پتني ٺاهيو. (٣) ڪاغڏ کي گول ويڙهيو. (٤) ويڙهيل پني کي ٻنهي پاسن کان ٿوري حصو چڏي شڪل ۾ ڏيكاريں نموني اڏ ڪتيو. (٥) ڪتيل ٻنهي سِرن کي هيٺ ڪري وچ وارو ڀاڱو سڄو ڪتيو. (٦) وچ جي ڀاڱي کي سڏو ڪري ساچي هٿ وارو حصو چڏي ڏيو. (٧) ڪابي هٿ واري حصي کي پڪڙي باهريين طرف ڏيري ڏيري تيستائين چڪيو جيستائين پکو پورو نه ٿي وڃي. اهڙي طرح سهڻو پکو تيار ٿيندو.

ٿوري وندر

مٿي گول ۽ ڏنل شکليون سجائي، هيٺ ڏنل ڪالمن ۽ ورهاست ڪريو.

بجيءَ تي هلنڊڙ ساذن	گهر ۽ ڪم ايندڙ فرنيچر	رنڌڻي ۽ ڪم ايندڙ سامان

سَبْقُ پِندرهون

كَمْپِيُوتَر

اَچو سِکُون ڪمپیوٽر - بولِي:
پِي-سِي، کِي بورد، مائُوس ٿولي.

بَتْنُطْ دَبَايُون، چالو ٿِي ويو:
پِي سِيءَ جو پَردو به کُلِي ويو،
مائُوس ٿيري ڪِرسُر گُھمايُون؛
انْتِرنيٽ تي اُن کِي بِهاريُون.

هات ميل، جِي ميل گُھروُن؛
دَبَل ڪِلَك سان كيل شروع،
گُومُل گِيان جو دَرْ ڪِرْڪائِي؛
اسِڪائِپ جِي جا ماڻهو مِلائِي.

نوان لغظه: ٿولي - گروه، درکِرڪائِن - سڏ ڪرڻ

أَپِيَاش

سوال ۱ : هيئيّين سوالن جا جواب لِکو :-

(۱) انٹرنیٹ کیئن چالو کيو وَجي ٿو؟

(۲) گوگل ذريعي آسانکي چا ملي ٿو؟

(۳) اسکائپ آسانکي ڪنهن سان ملائي ٿو؟

سوال ۲ : هيئيّين هر حال ڀريو :-

(۱) آچو سکون ٻولي.

(۲) ڦيري ڪرسر گھمايون.

(۳) ڪلڪ سان کيل شروع.

(۴) جڳ چا ماڻهو ملائي.

سوال ۳ : سڀئي اچار وارن لفظن جا جوڙا مليو :-

گيان، ٻولي، ڏيان، ٿولي، بهاريون، سکون، وهاريون، لکون

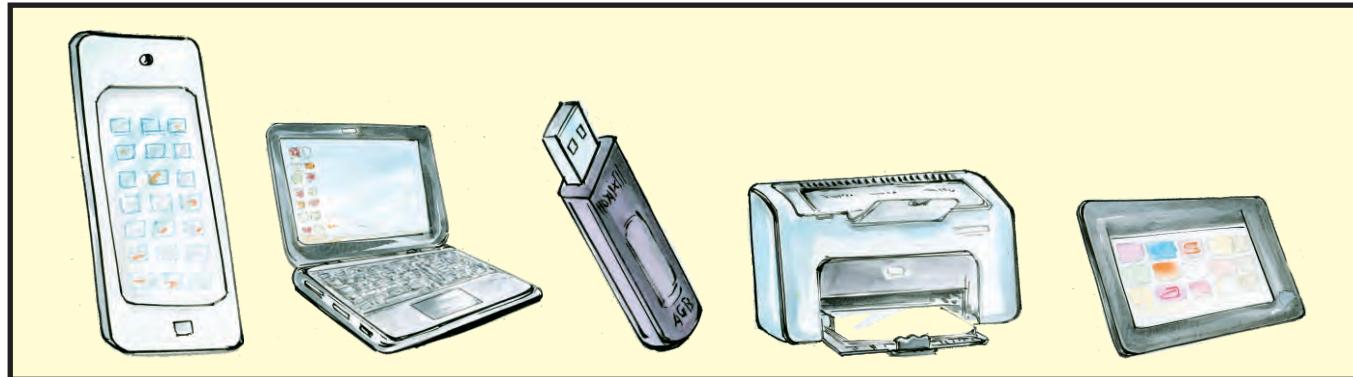
سوال ۴ : هيئيّين لفظن جا صد لِکو :-

چالو، شروع، گيان

هدايت:- ماستر شاگردن کي ڪمبيوتُر ڏيکاري اُن بابت وڌيک چاڻ ڏيندو.

مشغولي:- (۱) ماستر شاگردن کي ڪمبيوتُر جي آلڳه آلڳه پاڻن جا نالا ئه اُنهن جي ڪمن جي چاڻ لکي آچڻ لاءِ چوندو.

(۲) هيئيون تصويرون سجاڻو :-

سبق سورهون

فيصلو

ميسور شهـر ۾ رامداس نالي هـكتـزو وـدو سـوداگـر رـهندـو هو. هـنـ كـي ٿـي پـتـ هـئـا. مـرـطـ وـقتـ ٿـنهـي پـتـنـ كـي سـذـائـي چـيـائـينـ - "موـنـ سـتـرهـنـ هيـراـ گـدـ ڪـياـ آـهـنـ، اـهـيـ سـپـ تـوهـانـجـيـ مـلـكـيـتـ آـهـنـ پـرـڏـسـجـوـ تـهـ مـتـانـ آـنـهـنـ مـاـنـ ڪـوـبـهـ وـڪـڻـيـ چـڏـيوـ. ڪـلـ هيـرـنـ جـوـ آـڏـ مـاـنـ ڏـيـانـ ٿـوـ وـڏـيـ پـتـ كـيـ. ٿـيـنـ پـتـيـ وـچـيـنـ كـيـ ۽ـ نـائـينـ پـتـيـ نـنـديـ كـيـ. زـرـ زـيـوـرـ گـهـرـ ۽ـ مـاـلـ جـيـكـوـ ڪـجـهـ بـهـ آـهـيـ، سـوـ آـوهـيـنـ پـاـطـ ۾ـ پـوريـونـ ٿـيـ پـتـيـونـ ڪـرـيـ ڪـلـجـوـ. پـيـ ۽ـ جـيـ مـرـطـ كـانـ پـوـءـ ٿـنهـيـ پـتـنـ زـرـ ۽ـ زـمـينـ جـيـكاـ ھـئـيـ، سـاـ وـرـهـائـيـ كـنـئـيـ. باـقـيـ رـهـيـاـ سـتـرهـنـ هيـراـ، سـيـ ٿـيـنـ پـائـرـنـ ۾ـ ڪـيـئـنـ وـرـهـائـجـنـ. سـنـدـنـ پـيـ ۽ـ چـيـوـ هـوـنـ تـهـ وـڪـلـجـوـ بـهـ نـهـ. سـوـ ڪـنـ چـاـ؟ـ شـهـرـجـيـ مـكـيـ ۽ـ وـتـ وـجيـيـ چـيـائـونـ تـهـ، "آـسـانـ كـيـ هيـراـ وـرـهـائـيـ ڏـيوـ." مـكـيـ وـيـچـارـوـ بـهـ مـنـجـهـيـ پـيوـ، چـوـٹـ لـڳـوـ، "سـتـرهـنـ هيـراـ ٿـيـنـ چـلـنـ ۾ـ ڪـيـئـنـ وـرـهـيـاـنـ؟ـ

اُن شَهْرِ ھُكْ وَكِيلُ رهندو هو. هُوْ ڏادو
سِيَاڳو هو. ٿيئي پائِرْ ھَنَ وَتِ ويا ۽ کيس
سربستي گاڄهم ڪري بُڏايمائون. وَكِيلُ
پَھِريائين ته سوچ ۾ پَئِجي ويyo؛ نېٺ چِيائين
تر، ”أَوَهِينِ پنهنجي گَھرَ هَلَوَ تَمَ آءِ اُتيِ أَچي
ٿو أَوهانجو جو فيصلو ڪريان. وَكِيلُ پنهنجو
ھُكْ هيرو كَظِي سَندَن گَھرَ ويyo.

وَكِيلَ كِينْ چِيو، "هِي مَنْهَنْجُو هِكْ هِيرُو
بِهِ كَظِي پَنْهَنْجِنْ سَتِرْهِنْ هِيرِنْ سَانْ گَذِيُو." تَوْهَانْجُو
پِيْهِ چَئِي وِيو آهِي تِه وَدَّي كِي ڏِجو آذُّ سُو اهُو
پَنْهَنْجَا نَوْ هِيرَا كَظِي ڏارَكَري." وَچِينْ كِي چِيائِينْ
تِه تُنْهَنْجِي آهِي ٿِينْ پَتِنِي سُو تُونْ پَنْهَنْجَا چَهِمْ
هِيرَا كَظِي. نَنِديِي جِي آهِي نَائِينْ پَتِي جِي ٿِيا بهِ
هِيرَا كَظِي. سُو فَنِيدِيو پَنْهَنْجَا بهِ هِيرَا كَظِي.

نَوْ، چَهَمْ ئَبَهْ سِي ٿِيا سُترهَنْ. هَاطِي
أَوْهانجِي سُترهَنْ هِيرَنْ جَوْ وَرَهَاٽُو ٿِيوْ. باقِي
بَچِيوْ منْهَنْجُو هَكْ هِيرَوْ، سَوْ مَانْ واپَسْ ٿَوْ
كِطَانْ. وَكِيلْ فيصلو ڪَري پَنْهَنْجُو هِيرَوْ كَطِي
واپَسْ گَهَرْ رَوانُو ٿِيوْ.

نوان لفظ: سُوَدَّاَرْ - وَآپارِي سُرْبِسْتِي - سَاجِي پَتْنِي - حَصُو
ورهَاڭو - وَرْهَاَسْتَ سُوچْچو - هُوشِيَار سِيَاطُو - اَنْصَاف گَهْطُو سُوچْچُو

أپیاں

سوال ۱ : هینیئن سوالن جا جواب لکو :-

- ۱) سُوداگر مَرَّت وقت پُتن کي چا چيو؟
- ۲) تیئي پائِر وَکيل وَت چو ويا؟
- ۳) وَکيل کهْتري نَموني فيصلو کيو؟

سوال ۲ : هینیان جُملا ڪنهن، ڪنهنکي چيا آهن؟

- ۱) ”مون سترهن هِيرا گڏ ڪيا آهن، اهي سڀ توهانجي ملکيت آهن.“
- ۲) ”سترهن هِيرا ٿين چُڻين ۽ ڪيئن ورهايان؟“
- ۳) ”اوھين پنهنجي گھر هلو ته آء، اُتي اچي ٿو آهانجو فيصلو ڪريان.“

سوال ۳ : هینیين جملن ۾ بيهڪ جون نشانيون ڏيو :-

- ۱) وَکيل کين چيو هي منهنجو هڪ هيرو به کڻي پنهنجي سترهن هيرن سان گڏيو.
- ۲) وچين کي چيائين ته تنهنجي آهي ٿين پتي سو تون پنهنجا چه هِيرا کٻل.
- ۳) منهنجو هڪ هيرو سو مان واپس ٿو کڻان.

سوال ۴ : هینیين لفظن / اصطلاحن جي معني لکي جملن ۾ ڪم آئيو.

سوق ۽ پئجي وجڻ، سُوداگر، سڀاڻو، ورهاڻو

هدایت:- ماستر شاگردن کي هيء آڪاڻي پنهنجي لفظن ۽ لکڻ لاء همتائيندو.

مشغولي :- ماستر شاگردن کي سڀاڻپ جون ٻيون کي آڪاڻيون پڙهي، لکي اچڻ لاء چوندو.

جيئن ته بيريل يا تيناليرام، وغيره

- (١) رام ئ شیام چيو 'آسان بازار وڃي رهيا آهيون.'
- (٢) هريش راجيش کي چيو "تون اچ ضرور اچج."
- (٣) راڏا اسکول مان واپس آئي. هن ماڻ کي اسکول جو حال آحوال ڏنو.
- (٤) ڪاچل مون اچ انعام کٿيو.

پھرئين جملی ۾ 'آسان' لفظ رام ئ شیام لاءِ ڪم آندو ويو آهي.

ٻئين جملی ۾ 'تون' لفظ راجيش لاءِ چيو ويو آهي.

ٿئين جملی ۾ 'هن' لفظ راڏا لاءِ ڪم آندل آهي.

چوئين جملی ۾ 'مون' لفظ ڪاچل لاءِ ڪيل آهي.

رام، شیام، راڏا، ڪاچل اهي لفظ 'اسم' آهن ئ آسان، تون، هن ئ مون اهي.
لفظ ضمير آهن.

اسم بدران استعمال ٿيندڙ لفظ کي 'ضمير' چئبو آهي.

مثال :- مان، تون، توهان، ڪير، آسيين، ڪجهه، هو، اهي، وغيرها.

◆ هيٺ ڏنل جملن مان ضمير چوندي ليڪ پايو.

(١) توهان سڀ قطار ۾ بيهو.

(٢) ڦن سنگيت جو اوچ آپياس ڪيو.

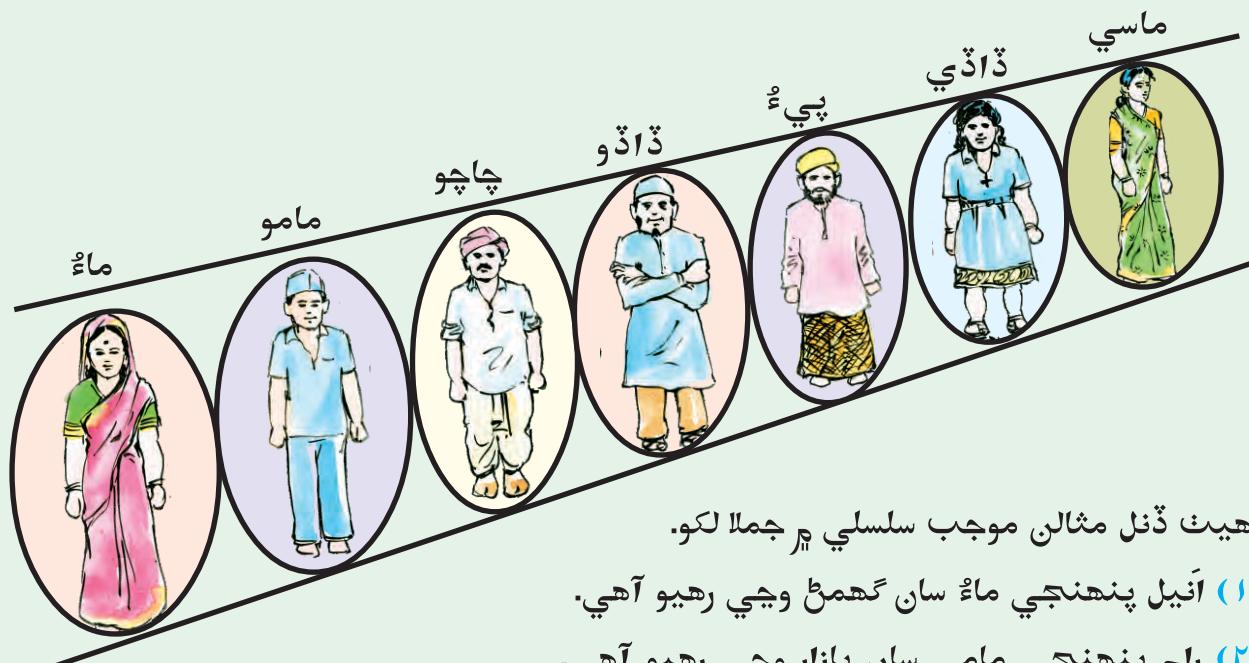
(٣) هو به اٿي ڪڙو ٿيو ئ هيٺ لهي آيو.

(٤) تون ئ مان سڀاڻي گھمن્હ هلنداسيين.

(٥) آسيين همت نه هارينداسيين.

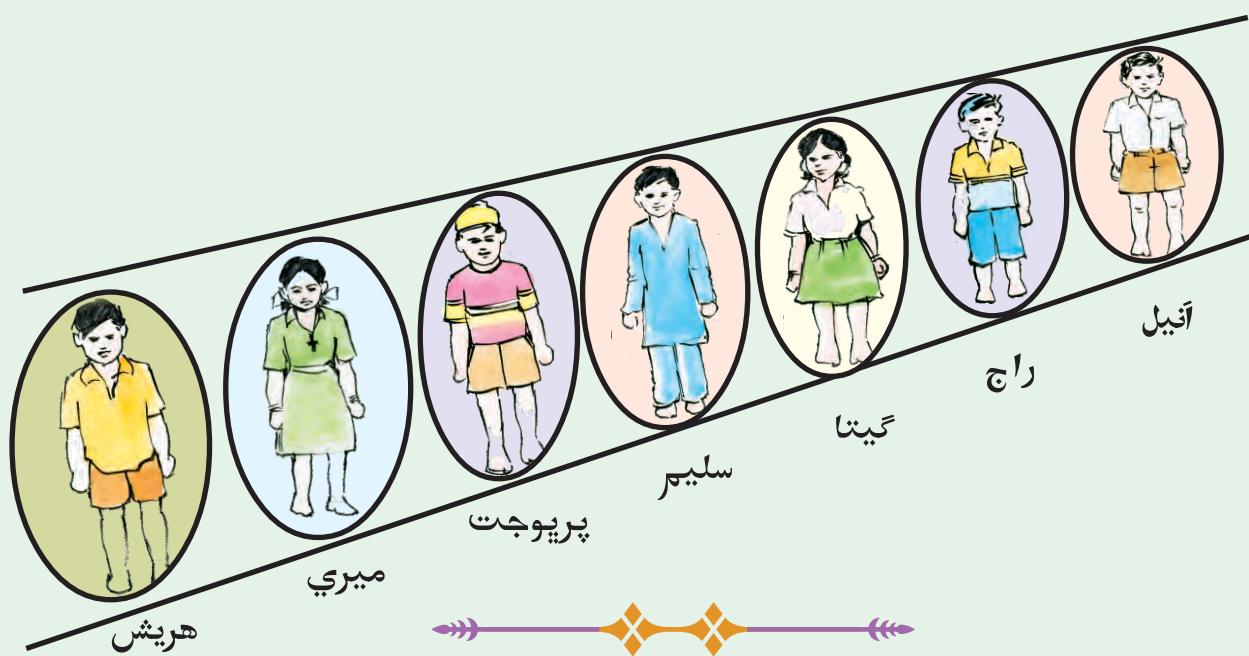
ٿوري وندر

هیٺ ڏنل مثالان موجب سلسلی ۾ جملا لکو.

- (١) آئيل پنهنجي ماء سان گھمن وجي رهيو آهي.
- (٢) راج پنهنجي مامي سان بازار وجي رهيو آهي.

----- (٣)
----- (٤)
----- (٥)
----- (٦)
----- (٧)

سبق سترهون

ٻڌيءَ ۾ ٻل

ڪردار :

اُشا (عمر ۱۳ سال)

پردیپ (عمر ۱۱ سال)

نمرتا (عمر ۱۰ سال)

هرشا (بارن جي ماڻ)

مهیش (مامو)

(بارن جي گوڙ جو آواز، هرشا دُکندي دُکندي هال ۾ داخل ٿئي ٿي.)

هرشا : اُشا! چا ٿيو؟ نمرتا، چو روئي رهي آهين؟

اُشا : ممي، منهنجو ڪجهه به ڏوھ نه آهي. اهو سچو ڏوھ پردیپ جو آهي. ڪالهه پاپا نمرتا لاءِ رموت واري ڪار آنديءَ هئي. پردیپ اها ٿوڙي چڏي آهي. انكري نمرتا روئي رهي آهي.

پردیپ : (زور سان رڙ ڪري) اُشا ديدي، تون ڪوڙ ٿي ڳالهائين. ڪار مون ڪونه ٿوڙي آهي.

نمرتا : (سُدّکا پریندي) ممي، ممي، اها پاء ئي ٿوڙي آهي.

پرديپ : أصل نه، نمرتا، مونکان ڪارکسي رهي هئي

هرشا : (وچير ڪتيندي) پُت، اها ڪارتہ نمرتا لاءِ هئي. تو اها کنئين چو؟

پرديپ : ممي، مون فقط ڏسط لاءِ کنئين هئي. پل اُشا ديديءَ کان پچو.

اُشا : ها، پرديپ صحیح آهي. پرڪارڪي نمرتا کي چيڙائي رهيو هو.

هرشا : پرديپ، اها ئي تو ۾ خرابي آهي.

پرديپ : پر ممي، ڪار، مون ڪونه ٿوڙي آهي.

اُشا : ممي، پرديپ ۽ نمرتا ڪار کي پنهنجي پنهنجي پاسي چكي رهيا

هئا ۽ آخر ڪار ٿي پيئي.

نمرتا : ممي، منهنجي ڪار (وري سُدّکا پریندي)

هرشا : هاظي روئط بند ڪر. تنهنجو پاپا تنهنجي لاءِ نئين ڪار وٺي ايندو.

(هرشا رندڻي ۾ وڃي ٿي، دروازي تي گھنتي جو آواز ٿئي ٿو. پرديپ دروازو کولي ٿو.)

پرديپ : (خوشيءَ ۾ ٿپا ڏيندي) ممي، ماما آيا آهن. واه! واه!

(اُشا ۽ نمرتا به دکندي اچي مهيش ماما سان ملن ٿيون.)

هرشا : مهيش! تون اچي وئين. گاڏيءَ جو سفر ڪيئن رهيو؟

مهيش : اچ ڏاڍو آرام سان آيو آهييان، پرييڻ تون اچ ڏاڍي ٿڪل ٿي لڳين.
ڳالهه چا آهي؟

هرشا: ها مهيش، تون برابر آهيين. سچو ڏينهن ڪم ڪار به ٺيڪ آهي پر هنن

ٻارن مان ته مان تنگ ٿي پيئي آهييان. ڪڏهن ڪتاب ڦاڙيندا. ڪڏهن

رانديڪا ٿوڙيندا، ڪڏهن ٿي. ويءَ جو آواز وڏو ڪندا، ٻيو چا ٻڌاييان؟

مهيش : اها ڳالهه آهي. اسان جا ٻار ته ڏاڍا سنا آهن. نمرتا، اشا ۽ پرديپ ته
ڏاڍا چئيوان آهن.

هرشا : پرسچو ڏينهن پاڻ ۾ پيا وڙهندما آهن. پاڻ ۾ ته سهڪار جي پاونا آٿن
ئي ڪونه.

مهيش : تون چنتا نه ڪر. مان کين سمجھايان ٿو.

(مهیش ٿنهي ٻارن کي سڏ ڪري ٿو.)

مهیش : پرديپ، هي ڏس ٽنهنجي لاءِ نئون جاميٽري باڪس آندو آهي. اشا ٽنهنجي لاءِ هيءُ آڪاڻين جو ڪتاب ء منهنجي نندڙي گڏڙي نمرتا لاءِ هيءُ آهي شاندار درائينَ جو ڪتاب.

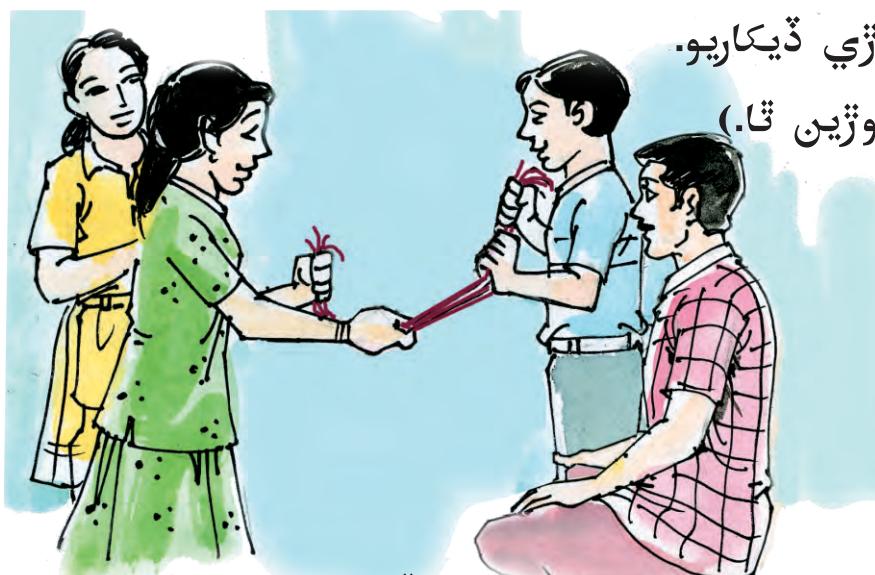
(ٿيئي ٻار خوشي ظاهر ڪن ٿا.)

مهیش : اچ مان توهان جو امتحان وٺندس.

(ٻارن کي ڏاڳي جا آڳ آڳ ڦڪرڏيئي ٿو.)

مهیش : هاڻي، اهو ڏاڳو ٽوڙي ڏيڪاريو.

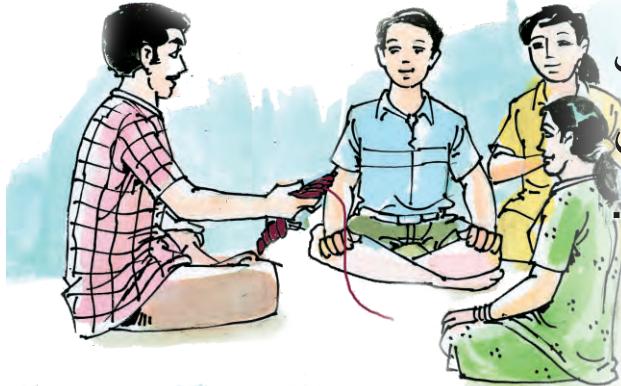
(ٻار يڪدم ڏاڳو ٽوڙين ٿا.)

مهیش : هاڻي ٻڏو، پھرئين امتحان ۾ توهان ڪامياب ٿيا. هڪ ٻيو به امتحان مان وٺندس.

(بارن کی سُت (ڈاگی) جی فوریہ ڈیئی کری ٿوڙڻ لاءِ چوی ٿو پر ڪوبه
بار اها فوري ٿوڙي نه ٿو سگهي.)

مهيش: بارو، هڪ ڈاگي کي ٿوڙڻ ڪيترو نه

سئلو آهي. پر ڈاگي جي فوري کي
ٿوڙڻ توهان لاءِ ناممکن هو. ان مان
سکو ته ايکتا ۾ وڌي شکتي آهي.
تهان سجو وقت پاڻ ۾ پيا وڙهو.
تهان ۾ ٻڌي بلڪل ڪونه آهي. جي
تهان آهڙي نموني جي هلت هلندا
تم پيا توهان جو فائدو وني ويندا.

جي توهان پاڻ ۾ گڏجي هڪ ٻئي کي
مدد ڪندا رهندا تم توهان جو
ڪوبه نقصان نه ٿيندو. هرشا به پريشان
ڪونه ٿيندي گهر ۾ به سکه شانتي
رهندي ۽ توهان جا ڪم به تمام سٺي
نموني ٿيندا.

ٿيئي : (گڏجي) ها ماما، آسان هاڻي پاڻ ۾ بلڪل نه وڙهنداسين. برابر ٻڌيءَ ۾
ٻل ٿيندو آهي.

نوان لڳاڻ : ڪـ تـ سـ سـ هـ سـ طـ

અપ્યાસ

સોાલ ૧ : હીનીની સુઓલિન જા જોાબ લિકો ..

(૧) નમરતા ચ્છો રોએ રહી હોયો?

(૨) કાર કીએન તુંની?

(૩) મહિશ મામા પારન લાએ ચા ચા વની આયો?

(૪) પારન આખ્રિ કહેત્રો સબ્કો સ્ક્યુઓ?

સોાલ ૨ : હીનીયાન જમા કનુન, કનુન કી ચિયા આહે?

(૧) "આ સજો ડો પરડિપ જો આહી."

(૨) "આ કાર તે નમરતા લાએ હોયો."

(૩) "કાર મું કુને ત્વોર્યી આહી."

(૪) "ગાડ્યી જો સ્વર કીએન રહ્યો?"

(૫) "તું ચંતાને કર, માન કીએન સ્મજ્હાયાન તો."

સોાલ ૩ : હીનીની સ્ટન હ્ર મનાસ્પ જેંગ્હીન તી બિહેક જોન ન્શાનીયોન લેણાયો.

(૧) મ્યી મનેન્જો કજ્ઝે બે ડો ને આહી

(૨) નમરતા આશા આ પરડિપ તે ઢાદા ચેટ્યાં આહે

(૩) આશા ચા ત્યા

(૪) હાઠી બ્રો પ્રેર્ણીન એમ્ટ્યાન હ્ર તોહાન કામિયાબ ત્યા

સોાલ ૪ : (અફ) હીનીની લ્ફ્ઝન જા સંદ દ્યાયો.

ગુર્જ, કુર્જ, સ્ક્યાખ, ખ્રાબી, રોટ્ઝ, સહ્કાર, કામિયાબ, સ્વો, ફાદ્દો, સ્ક

(બ) હીનીની લ્ફ્ઝન જી જન્સ સ્ઝાટ્ઝો.

દિદ્યિ, કાર, ગહન્તી, મામો, ગાડ્યી

હેડાયત :- માસ્ટર શાર્કર્ડન કી "બ્ર્ડ્યી હ્ર બ્લ" લાએ ઢન્લ મનાલ કાન્સ્વોએ બ્યા મનાલ બ્ર્ડાઈન્ડો.

મશ્ફુલી :- માસ્ટર શાર્કર્ડન કી અલ્ગ અલ્ગ પ્કીન જા ચંત્ર ગ્રં કર્યી અચ્છ લાએ ચુંદો.

هينيون ڦكر ماث هر پڙهو.

شولاپور جي ويجهو پندرپور هڪ وڏو تيرث آستان آهي. اُتي وٺوباجيءَ جو مندر آهي.
سچو سال اُتي ڪيترائي شرداالو ويندا آهن.

پوني جي ويجهو ديهو ڳوئڻ آلنديءَ کان هرسال الڳم پالکي نِكرندي آهي. پالکيءَ
سان گڏ ڪيترا ياتري پند ڪري ويندا آهن. پندرپور پوني کان اٽڪل ڏڍيد سو ميل پري آهي.
ياتري روز ۵ کان ۱۰ ميل پند ڪندا آهن. مينهن پوي يا اُس هجي هي ياتري پرواه ڪين ڪن،
هٿ هر جهانجهه ڪطي ڪيرتن ڪندا ”جئه هري وٺل“ چوندا وڃن، کين کاڌي پيتي جي پرواه
ڪونه هوندي آهي. ڪڏهن ڪنهن ڳوئڻ مان ته ڪڏهن ڪنهن شهر مان لنگهن. لوڪ گھڻيئي
شيوں ڪطي اچي کين ڏين. اُهي سماج هندا آهن ته ياترين جي سنپال لهڻ پڻج جو ڪم آهي. هي
سڀ ياتري پالکيءَ سان گڏ آڪاڙ گيارس تي پندرپور پهچندا آهن.

سَبْقُ اَرْزَهُون

پیارو پاپو

آمُرْ اسَان جو پِيَارُو بَاپُو.
آهي دِيش دُلارُو بَاپُو.

سنیم	اَهنسا	جو پوچاری،	ساري	چِگ	ڦيارو ٻاپُو.
------	--------	------------	------	-----	--------------

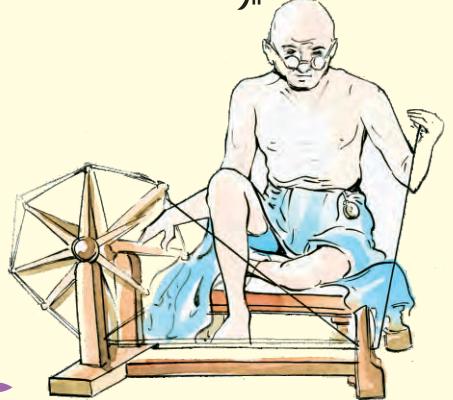
گھر گھر چرخو آندازین،
مسکین سهارو لاء پاپو.

انگریز ن کی ھن ڈرتیءے تاں،
ھئو پیچائٹ وارو ہاپو۔

آزادیء جو ملک سجی ۶۰ ناد و چائٹ وارو پاپو۔

منش	سُبْق
سُمُورا	سُطَائِط
آهیون،	وارو
پائِر	باپُو.

شانتیٰ جو پیغام ڏنائین،
جگ ٿيو هاڪارو باپُو.

پیغام - سندیش، نیاپو	سھارو - آذار	نیارو - علھدو	دُلارو - پیارو
مسکین - غریب	سمورو - پورو، سچو	ناد - آلاپ	ھاکارو - مشهور

أَپِيَاش

سوال ۱ : هینین سوالن جا جواب لکو :-

- (۱) مھاتما گاندی چا جو پوچاري هو؟
- (۲) انگریزن کي ڪنهن پچایو؟
- (۳) پاپوء ڪھڙو ناد وچایو؟
- (۴) پاپوء ڪھڙو پیغام ڏنو؟

سوال ۲ : هینین ۾ حال پریو :-

- (۱) آهي دیش ... پاپو.
- (۲) مسکین لاء ... پاپو.
- (۳) ستیه ... جو پوچاري.
- (۴) گھر گھر ۾ ... آندائیں.

سوال ۳ : بیت جون ستون پوريون ڪريو :-

- (۱) امر آسان دلارو پاپو.
- (۲) انگریزن کي وارو پاپو.
- (۳) شانتی ھاکارو پاپو.

سوال ۴ : ساڳئي اُچار وارا چار لفظ لکو : مثال : پیارو - نیارو

سوال ۵ : هینین جا صد لکو : آزادی، اہنسا، اشانتی

سوال ۶ : هینیان لفظ ڪم آئي جملہ ناهیو :

سھارو، آزادی، پیغام، شانتی

هدایت : ماستر ٻارن کي هي بیت سُر تال ۾ بذايی انھن کان چوائيندو.

مشغولی : ماستر ٻارن کي مھاتما گاندی جي باري ۾ وڌیک ڄاڻ حاصل ڪرڻ لاء چوندو.

مشغولی

۱. هیئت پارت جي ڪن مهان هستین جا نالا ئهنهن جا لقب ڏفل آهن. آنهن جا جوڙا ملایو.

جو اہر لعل نہ رہو

سُردارِ ولپ پائی پتیل

اندرا گاندھی

لا لجپت را

جئے پرکاش نارائے

سُپا ش چندر بوس

سروجنی نایدو

٢. هېيت ڏنل مِثالَنِ موجب لفظ پُرْهېي جُملا ناهيو

لفظ	عَدَدُ وَاحِدَة	عَدَدُ جَمْع
مثال :-		
پُرْهېن (١)	مان پُرْهان ٿو.	آسین پُرْهون ٿا.
لِكْتُ (٢)	مان لِكان ٿو.	آسِين لِكون ٿا.
گُهمَطْ (٣)	-----	-----
سِكْنُ (٤)	-----	-----
جاَچُ (٥)	-----	-----
ڏسُطْ (٦)	-----	-----
بُذَطْ (٧)	-----	-----
سنَجِهَنْ (٨)	-----	-----
كِلْتُ (٩)	-----	-----
ڳالهائِنْ (١٠)	-----	-----
هَلْتُ (١١)	-----	-----
چَوَنْ (١٢)	-----	-----
فَچُنْ (١٣)	-----	-----
ڳاَقِنْ (١٤)	-----	-----
وَجَنْ (١٥)	-----	-----
دوَرَنْ (١٦)	-----	-----

۰۰۰ اِهو ڪيرڻاهي ۰۰۰

صبح جو وقت هو. سڀت هرجسمل پنهنجي پُت سان بالکني ۽ ويهي چانهه جو لطف وئي رهيو هو. سڀت صاحب جي عمر پنجه هٿ ورهيء هئي ۽ راجيش ائتيهه سالن جو هئو. هرجسمل راجيش کي پڙهائي، قابل بٽايو هو؛ هاط هو هڪ ڪمپني ۽ ملازم هو.

بالکني ۽ هرجسمل پُت سان ڳالهيوون ئي ڪري رهيو هو ته آچانک بالکني جي ڪنڊ وٽ هڪ كان ۽ آچي وينو. هرجسمل پڇيو، ”پُت، اِهو ڪيرڻاهي؟“ راجيش چيو، ”بابا، اِهو كان ۽ آهي.“ هرجسمل وري پڇيو، ”اِهو ڪيرڻاهي؟“ راجيش وري جواب ڏنو، ”بابا، اِهو كان ۽ آهي.“ هرجسمل هڪ دفعو وري ساڳيو سوال ڪيو ۽ راجيش به ساڳئي ئي نوع ۽ جواب ڏنو. هرجسمل وري پڇيو، ”اِهو ڪير آهي؟“ راجيش ٿورو غصي ۽ چيو، ”بابا، اِهو كان ۽ آهي، كان ۽.“ هرجسمل پيار سان پڇيو، ”اِهو ڪير آهي؟“ هاط ته راجيش ڏادو ڏمرجي وييو ۽

وڏي واكى چيائين، ”بابا اوهان ساڳيوئي سوال وري چو تا پڇو؟ مان، گهڻا دفعا توهان کي بُڏايان، اهو ڪانءَ آهي، اهو ڪانءَ آهي، اهو ڪانءَ آهي.“ هرجسمل چيو ”پُئٽ، ترس غصي هن نه اچ. مان توکي اچ کان پنجتىھ سال اڳ واري دائري ڏيكارپان ٿو.“

هرجسمل ڪمري مان هڪ پُراڻي دائري ڪڻي آيو. هن کي روزاني دائري لکڻ جي عادت هئي. دائري جا پنا ورائيندي ورائيندي هو هڪ پنو ڳولهي پڙهڻ لڳو. ”اچ راجو ئ مان بازار وياسين. راجوء جي آڱر پڪڙي آهستي آهستي هلن هر ڏadio مزو آچي رهيو هو. هڪ دوڪان تان ڪجهه بسڪيت وٺي وڃي باغ هر ويناسين. راجو باع جا نظارا ڏسي ٿپا ڏيڻ لڳو. هن کي ڪڏندو ٿپا ڏيندو ئ زور سان هڪ ڏيندو ڏسي مونکي آند آچي رهيو هو. اوچتو پرسان واري وئي تي هڪ ڪانءَ آچي وينو. راجوء ان کي ڏسي پڇيو ”اهو ڪير آهي؟“ مون کيس چيو، ”پٽرزا، اهو ڪانءَ آهي.“ راجوء وري پڇيو ئ مون وري چيو ”پٽرزا، اهو ڪانءَ

آهي. " راجو هرگهٽي ئ پڇندو رهيو ئ مان هروقت پيار سان جواب ڏيندو رهيس.
اڱل ٻاويڪم دفعا ساڳئي سوال جو جواب ڏيڻ ۾ مونکي مزو آچي رهيو هو."

إِهُو سُپْ بُدْيِي راجیش جی آکین مان ڳوڙها ڳڙڻ لڳا.

نوان لفظ : لطف - آند، مزو ملازم - نوکر قابل - لائق غصي ۽ اچڻ - ڪاوڙجڻ
ڏمرجي - ڪاوڙجي ڏيڻ - زور سان ڪلن ڳوڙها ڳڙڻ - روئڻ

سوال ۱ : هيٺين سوالين جا جواب هڪ ج ملي ۾ لکو :-

- (۱) راجیش جي عمر گھڻي هئي؟
- (۲) بالکني ئ جي ڪند وٽ ڪير آچي وينو؟
- (۳) هرجسمل کي ڪھڻي عادت هئي؟
- (۴) هرجسمل پنهنجي پڻ راجوء کي ڪل گھڻا دفعا ساڳئي سوال جو جواب ڏنو؟

سوال ۲ : هيٺين سوالين جا ٿوري ۾ جواب لکو :-

- (۱) راجیش کي غصو ڇو لڳو؟
- (۲) هرجسمل، دائري ئ ڪھڙو ذكر ڪيو هو؟

سوال ۳ : هيٺين اصطلاحن جي معني لکي جملن ۾ ڪم آڻيو :-

غضي ۽ اچڻ، ڳوڙها ڳاڙڻ، ڏهڪ ڏيڻ

سوال ۴ : هيٺين لفظن جا ضد لکو :-

صبح، ٿورو، آڳ، پراطي

هدايت :- ماستر شاگردن کي ماتا ئ پتا جي مهمما سمجھائيندو.

مشغولي :- ماستر شاگردن کي به دفعا ساڳيا لفظ استعمال ڪري آهڙا لفظ ڳولهڻ لاءِ همتائيندو.

مثال :- آهستي آهستي، زور زور ٿورو ٿورو.

●● ريلوي اسٽيشن جو نظارو ●●

هیث ڏيکاري نظاري ۾ هر هڪ چتر جو پنهنجن لفظن ۾ ورنن ڪريو.

٠٠ هيرو ئه كولو ٠٠

هيرو : كوللا! تون پري ٿي هتان.

كولو : پاءُ هيرا! چا ٿيو؟ ايڏو غصي ۾ چو آهين؟

هيرو : مان آهيان هيرو! شاندار چمکندڙ هيرو ئه تون ڪارو ئه بدصورت كولو.
هِن دنيا ۾ منهنجي ڪيڏو نه ملھ آهي!

كولو : مَن هيرا، ايڏو گھمند ڦيڪ نه آهي. مان مڃان ٿو ته تون شاندار آهين،
چمکيلو آهين، پر هڪ ڳالهه مان ضرور چوندس، تون نادان آهين.

هيرو : (ٿهڪ ڏيندي) ڪارو كولو، هيري کي صلاح ٿو ڏئي! توکي ڄاڻ آهي
ته بازار ۾ تُنهنجي ئه مُنهنجي قيمت ۾ زمين آسمان جو فرق آهي!

كولو : چڱو ٻڌاءُ، تون ڪيئن ڪمائتو ئه ڪارائتو آهين؟

هیرو : ها، آهڙا، سوال پُچھ ته جواب بُڏایان. پهرين ته مُنهنجي توسان پیت ٿي نه سگهندی. خير ته به بُڏ. مان زیورن جي سونهن وڏایان ٿو. راجا، امير اُمراو وڏا وڏا ماڻهو مُنهنجا شائق آهن. زالون پنهنجن ڳهڻ ۾ مُنهنجي موجودگي چاهينديون آهن. بس، يا آجا ڪجهه بُڏایان؟

کوئلو : (مشکندي) واه واه! زیورن ۾ تون ڪِم ايندو آهين. وڏا وڏا ماڻهو توکي چاهيندا آهن، انهن ڳالهين تي تون گڏين وينو!

هیرو : ڦيڪ آهي. تو مان ڪهڙا فائدا آهن؟

کوئلو : انجٽ هائڻ ۾ مان ڪِم ايندو آهيان. بجي ٺاهڻ ۾ منهنجو استعمال ٿيندو آهي. غريب ماڻهو مونکي باري کاڏو تيار ڪندا آهن. مان لوههء رُك جي ڪارخانن ۾ ڪم ايندو آهيان.

هیرو : پر مان دنيا ۾ سڀني کان سخت جسم آهيان. شيشي کي ڪٻڌڻ ۾ به مان ڪِم ايندو آهيان.

کوئلو : مونکي اها ڄاڻ آهي، پر هڪ ڳالهه ضرور بُڏ. تنهنجو جنم به مون مان ٿيو آهي. مون تي جڏهن زوردار داُب ايندو آهي. تڏهن چڱي عرصي کان پوءِ توکي اهو روپ ملندو آهي. حقiqet ۾ اسان بيئي هڪ گهر جا ڀاتي آهيون.

هیرو : پاءِ کوئلا! مون آڻ مجي. تو مُنهنجون اکيون کولي چڏيون. مون مجيyo تون مُنهنجو وڏو پاءِ آهين.

سرتاج - سرمور	حقيقت - سچائي	نادان - بي سمجھه
امير اُمراو - شاهوڪار	شائق - چاهيندڙ	اصليت - سچائي
گڏڻ - فُخر محسوس ڪرڻ		

أَيْمَان

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب لکو :-

- (۱) کوئلي هيري کي کھڙي صلاح ڏني؟
- (۲) زيون جو سرتاج کير آهي؟
- (۳) انجڻ کي هائڻ لاءِ ڇا ڪم ايندو آهي؟
- (۴) کوئلي مان ڪھڙا فائدا آهن؟
- (۵) شيشي کي کتٽن لاءِ ڇا ڪم ايندو آهي؟
- (۶) هيري جو جنم ڪيئن ٿئي ٿو؟

سوال ۲ : هيئين هر حال پريو :-

- (۱) ... گرمي ڏيڻ جي ڪم ايندو آهي.
- (۲) راجا، امير امراو ۽ وڏا وڏا ماڻهو مُنهنجا ... آهن.
- (۳) هIRO دُنيا ۾ سڀني کان ... جسم آهي.
- (۴) هن دُنيا ۾ مُنهنجو ... آهي.

سوال ۳ : هيئيان جُملًا ڪنهن، ڪنهنکي چيا آهن؟

- (۱) "تنهنجو جنم به موں مان ٿيو آهي."
- (۲) "غريب ماڻهو موٽکي باري کادو ٺاهيندا آهن."
- (۳) "هيدو گھمند ٺيڪ نم آهي."
- (۴) "توکي چاڻ آهي بازار ۾ تنهنجي قيمت ڪيتري ۽ مُنهنجي ڪيتري؟"

سوال ۴ : هيئين لفظن جا صد لکو :-

گرمي، غريب، سخٽ، بدصورت

هدايت : ماستر صاحب ٻين شاگردن کي هيري ۽ کوئلي جو پارت ڏيئي ۽ ڪلاس ۾ آداكاري ڪري گفتگو ڪرڻ لاءِ چوندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي شينهن ۽ ٻلي ۽ جي گفتگو لکي آچڻ لاءِ چوندو.

أَصْوَاتِ سِكُون

(١) أَبْيَازِيون

أ، بـي، غـير نـا، أـط إـهي أـبـيازـيون جـي روـپ ڪـم آـطي، نـوان لـفـظـنـاهـي سـگـهـبـا آـهنـ. مـثـالـ: ذـرـمـ- آـذـرـمـ، عـقـلـ - بـي عـقـلـ
أـهـزـي نـموـنـي هـيـثـ ذـنـلـ لـفـظـنـ ۾ أـبـيازـي ڪـم آـطي نـوان لـفـظـنـاهـيـوـ:-

.....	منـدـائـتـو	سـمـجـهـ	شـرـمـ
.....	واـجـبـ	جاـيـوـنـ	جوـابـدـارـ
.....	پـوـرـوـ	ڏـهـڪـنـدـڙـ	ايـمانـ
.....	قـانـونـيـ	پـوـتـرـ	ممـکـنـ

(٢) پـچـاـزـيون

دارـيـ، وـانـ، دـانـ، دـايـكـ، إـهيـ پـچـاـزـيـ جـي روـپ ڪـم آـطيـ، نـوانـ لـفـظـنـاهـيـ سـگـهـبـا آـهنـ. مـثـالـ: هـوـاـ - هـوـادـارـ تـيـارـ - تـيـارـيـ
أـهـزـي نـموـنـي هـيـثـ ذـنـلـ لـفـظـنـ ۾ پـچـاـزـيـ ڪـم آـطيـ نـوانـ لـفـظـنـاهـيـوـ:-

.....	سنـسـكـارـ	زمـينـ	هوـشـيـارـ
.....	مضـبـوطـ	غـرـيبـ	علمـ
.....	لوـپـ	ذـنـ	تعلـيمـ
.....	قرـضـ	مسـافـرـ	بـڏـيـ

(۳) لفظن جي اڳيان ئ پڻيان لفظ جوڙي نوان لفظ ناهي سَعجن ٿا.

قدردان	بي قدر	دان	قدر	بي (۱)
زوردار	پُرزو	دار	зор	پُر (۲)

مٿين مثالن موجب هيٺ ڏنل آڳيان ئ پڻيان بيا لفظ جوڙي نوان لفظ ناهيو.

جواب	لفظ	
<input type="text"/>	<input type="text"/> بِل	(۱)
<input type="text"/>	<input type="text"/> شِب	(۲)
<input type="text"/>	<input type="text"/> جواب	(۳)
<input type="text"/>	<input type="text"/> هوا	(۴)
<input type="text"/>	<input type="text"/> ڏن	(۵)
<input type="text"/>	<input type="text"/> داغ	(۶)
<input type="text"/>	<input type="text"/> حاضر	(۷)
<input type="text"/>	<input type="text"/> ديا	(۸)
<input type="text"/>	<input type="text"/> شرم	(۹)
<input type="text"/>	<input type="text"/> دم	(۱۰)
<input type="text"/>	<input type="text"/> عقل	(۱۱)
<input type="text"/>	<input type="text"/> جان	(۱۲)

سبُق ایکویہون

●●● بِيرَبْل جي سِياطِپ ●●●

اکبر ۽ بِيرَبْل جوں ڪھاطیون ڏاڍیون مشهور آهن. اکبر جي دربار ۾ بِيرَبْل جو پنهنجو ٿي ماڻ مُرتبو هو. بِيرَبْل، پنهنجي سِياطِپ، چترائي ۽ حاضر جوابي ۽ سبب اکبر بادشاهه کي ڏاڍو پیارو هو.

اکبر بادشاهه کي وقت به وقت نوان سوال ۽ پُروليون پُچھڻ جو شونق هو. هو سڀني دربارين کان سوال پُچھي سندن آزمائش وٺندو هو.

هـک دفعي بيربل ڪنهن ڪم سانگي ٻاهرويل هو. بادشاهه سوچيو آج بيربل موجود نه آهي. ڇو نر، ويٺل دربارين جو امتحان وٺجي. هـن دربارين کان هـک سوال پـچيو. سـوال بـڏي سـپ دـنگ رـهـجي وـيا. ڪـنهـن وـٿـ بهـ آـنـ سـوالـ جـوـ جـوابـ ڪـونـهـ هوـ. اـيـنـتـريـ ۾ـ بـيرـبـلـ درـبارـ ۾ـ آـچـيـ پـهـتوـ. سـڀـئـيـ درـبارـيـ ماـيوـسـ ويـناـ هـئـاـ. بـيرـبـلـ سـمـجـهـيـ ويـوـ تـهـ بـادـشـاهـ ضـرـورـ ُـنـهـنـ کـانـ ڪـوـ سـوالـ پـچـيوـ هـونـدوـ. بـيرـبـلـ چـيوـ، ”جـهـانـ پـناـهـ! آـجـ هيـ سـپـ درـبارـيـ شـانـتـ ڇـوـ ويـناـ آـهـنـ؟ ڪـھـڙـيـ آـفـتـ آـئـيـ آـهـيـ؟ بـادـشـاهـ وـرـاـطـيـوـ، ”بـيرـبـلـ ڪـاـ آـفـتـ ڪـانـهـيـ. موـنـ فـقـطـ هـڪـ سـوالـ پـچـيوـ آـهـيـ ۽ـ آـنـ جـوـ جـوابـ ڏـيـڻـ ۾ـ هيـ سـپـ منـجـهـيـ ويـاـ آـهـنـ.“

بيربل چيو، ”بادشاهه، توہان ڪھڙو سوال پـچـيوـ آـهـيـ؟ بـادـشـاهـ وـرـاـطـيـ ڏـيـندـيـ چـيوـ، ”سـؤـلوـ سـوالـ آـهـيـ، موـنـ پـچـيوـ، ”آـسانـ جـيـ رـاجـ ۾ـ ڪـيـتـراـ ڪـانـوـ آـهـنـ؟“ بـيرـبـلـ جـوابـ ڏـنوـ، اـيـڏـوـ سـؤـلوـ سـوالـ! بـادـشـاهـ اـهـوـ بـڏـيـ ڏـاـيوـ خـوشـ ٿـيوـ ۽ـ بـيرـبـلـ کـيـ چـيـائـينـ، ”ڦـيـڪـ آـهـيـ، توـنـ صـحـيـحـ جـوابـ ٻـڏـاءـ.“

بيربل يـڪـدـمـ بـڏـاـيوـ، ”آـسانـ جـيـ رـاجـ ۾ـ ڇـهـاـسـيـ هـزارـ پـنجـ سـوـ تـيـرـهـانـ ڪـانـوـ آـهـنـ.“

بـادـشـاهـ، ”بـيرـبـلـ، توـنـ اـيـتـريـ وـشـواـسـ سـانـ ڪـيـئـنـ چـئـيـ سـَـهـيـنـ ٿـوـ؟“ بـيرـبـلـ چـيوـ، ”توـهـانـ بـيـشـڪـ ڪـانـوـ ڳـڻـائـيـ سـَـهـوـ ٿـاـ.“

بـادـشـاهـ آـچـرجـ مـانـ پـچـيوـ، ”جيـڪـڏـهـنـ وـڏـيـڪـ ڪـانـوـ نـكـرنـ تـهـ؟“

بيربل چيو، ”بـلـڪـلـ ٿـيـ سـَـهـيـ ٿـوـ. جـيـڪـڏـهـنـ وـڏـيـڪـ ڪـانـوـ نـكـرنـ تـهـ إـنـ مـانـ ظـاـهـرـ آـهـيـ تـهـ بـيـنـ مـلـڪـنـ مـانـ ڪـانـوـ پـنـهـنـجـنـ مـائـتنـ سـانـ مـلـڪـ آـيـاـ هـونـداـ.“

بـادـشـاهـ وـريـ سـوالـ پـچـيوـ، ”جيـ گـهـتـ نـكـتاـ تـهـ؟“ بـيرـبـلـ وـريـ بـڏـاـيوـ، ”بـلـڪـلـ ٿـيـ سـَـهـيـ ٿـوـ، جـيـ گـهـتـ نـكـتاـ تـهـ؟“ بـيرـبـلـ وـريـ بـڏـاـيوـ، ”بـلـڪـلـ مـلـڪـ لـاءـ وـيـاـ هـونـداـ.“

بـادـشـاهـ بـيرـبـلـ جـيـ حـاضـرـ جـوابـيـ ۽ـ تـيـ بـيـڪـدـ خـوشـ ٿـيوـ.

سانگي - بهاني	حاصر جوابي - تُرت جواب	مان - عزت	نوان لفظ :
بيحد - وڌيڪ	منجھي پوڻ - آئکي پوڻ	مايوس - اداس	
	دنگ رهجي وجڻ - عجب ۾ پوڻ	اچرج - عجب	

سوال ۱ : هينين سوالن جا جواب لکو :-

(۱) بيربل اڪبر بادشاهه کي وڌيڪ پيارو چو هو؟

(۲) بادشاهه اڪبر کي ڪھڙو شونق هو؟

(۳) درباري مايوس چو وينا هئا؟

(۴) دربارين کان بادشاهه ڪھڙو سوال پچيو؟

سوال ۲ : هينين اصطلاحن کي جملن ۾ ڪم آئيو :-

دنگ رهجي وجڻ، منجھي پوڻ، مايوس ٿيڻ

سوال ۳ : هينيان جمل ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

(۱) "سئلو سوال آهي."

(۲) "نيڪ آهي، توں صحيح جواب ٻڌاء."

(۳) "توهان بيشه ڳطائي سگھو ٿا."

سوال ۴ : هينين جملن ۾ نهڪندڙ بيڪ جوں نشانيون ڏيو :-

(۱) جهان پناهه اچ هي سڀ درباري شانت ۾ چو وينا آهن

(۲) موں پچيو آسان جي راج ۾ ڪيترا ڪانو آهن

(۳) بيربل توں ايترمي وشواس سان ڪيئن چئي سگھين ٿو

هدایت : ماستر شاگردن کي بيربل جي حاصر جوابيء جو ڪو ٻيو مثال ٻڌائيندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي اڪبر ۽ بيربل جون ٻيون ڪھاڻيون پڙھڻ لاء همتائيندو.

وياڪڻ

واڪ جون نشانيون (‘‘‘‘)

جملی ۾ ڪنهن ڳالهائيندڙ جا ساڳيا لفظ ڪم آڻڻ وقت واڪ جون نشانيون (‘‘‘‘) ڪم آڻ比ون آهن.

۱) رام چيو، ”مان ديش جي شيوا ڪندس.“

۲) هريش ماڻ کي چيو، ”امان، مان إسکول وڃي رهيو آهياب.“

هينيون ڦڪر ماڻ ۾ پڙهو.

جيگديش چندربوس هڪ مشهور سائنسدان هو. هن جو جنم بنگال جي داڪا صلعي جي هڪ نندي ڳوڻ ۾ ۰ ۳ نومبر سنم ۱۸۵۸ع ڦيو. کيس اوائلی تعليم ڳوڻ جي هڪ نندي إسکول ۾ ملي. نندي هوندي هن کي راماڻ هماپارت جا ڪتاب پڙھن وٺندا هئا. هي پڙھن ۾ تمام هوشيار هو. ڪلكتي جي هڪ ڪاليج مان

بي. ايس. سڀ. پاس ڪرڻ کانپوءِ هن کي سائنس جي وڌيڪ تعليم حاصل ڪرڻ لاءِ انگلند موڪليو. اُمان واپس آچڻ تي ۲۴ سالن جي عمر ۾ هن کي ڪلكتي جي ڪاليج ۾ سائنس جو پروفيسر مقرر ڪيو ويyo. هن پنهنجي پريوگ شالا ڦاهي ئهُ ان ڦيترا تجربا ڪيا، جن ۾ هُ ڪامياب پڻ ويyo. هُ پهريون يارييه سائنسدان هو جنهن ۱۸۹۵ع بنا تند تارجي نياپن موڪل ۾ ڪاميابي حاصل ڪئي.

جيگديش چندربوس اهو ثابت ڪيو ته وڻن ئهُ ٻوڻن کي احساس جي ڄاڻ پويتي. انهن کو جنائي ڪري لنڊن يونيورستيءُ هن کي ”داڪتر آف سائنس“ جي دگري ڏني. هن جو نالو ديش وديش ۾ ڦهلجي ويyo. ولائت جا ماڻهو هن کي ”اوير جو جادوگر“ ڪري چوندا هئا.

ٿوري وندر

توهان پنهنجي اسکول جي ٿيلهي ۾ ڪھڙيون شيون ڪئدا آهي؟

برابر لاء (✓) ۽ غلط لاء (✗) نشان ڪريو.

فوٽي

پينسل

كتاب

رانديڪو

پاڻيءَ جي بوتل

چاڪليٽ

آئيس ڪريم

ڪاپيون

ربڙ

گليل

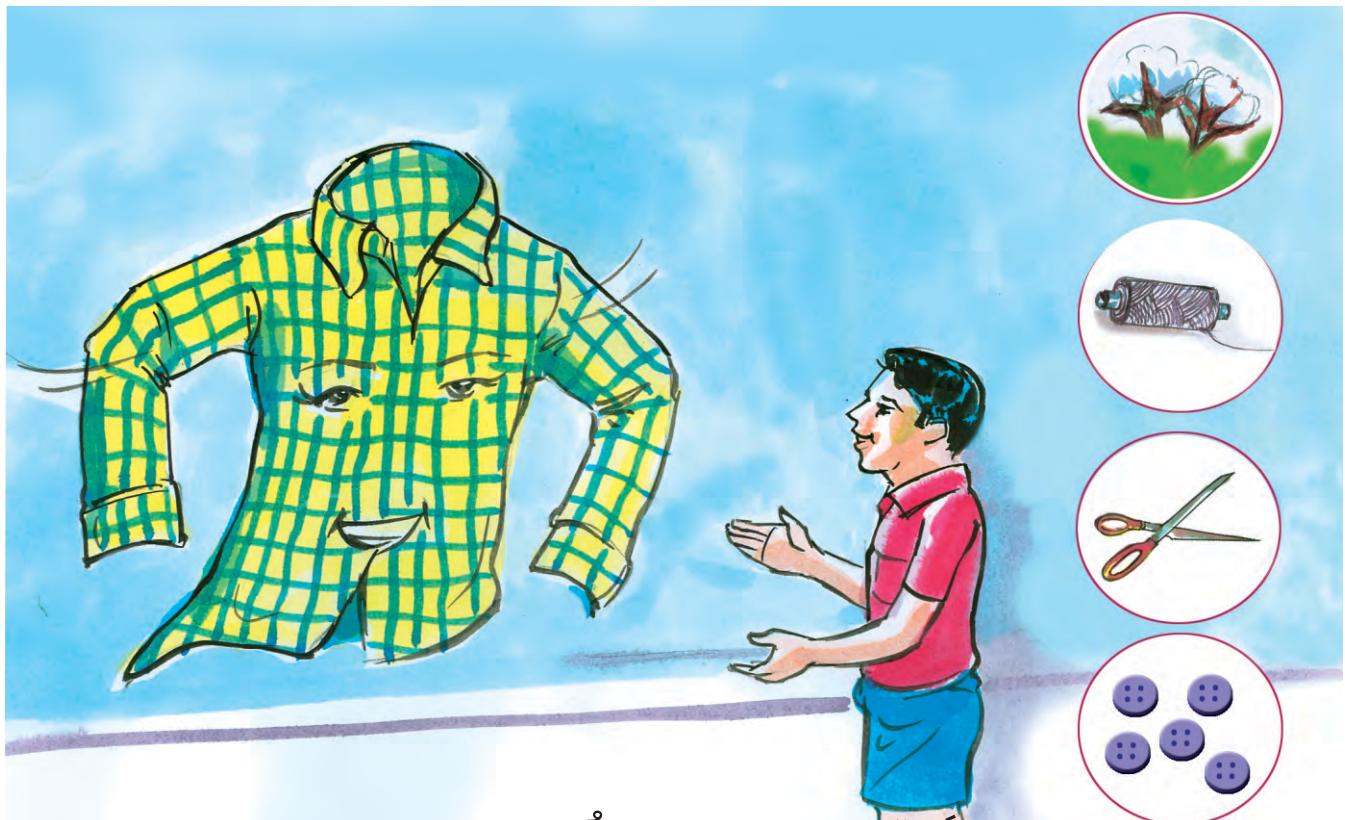
موبائيل

ڪاڏيءَ جو دبو

سبَقُ با وي هون

○○ مان نَمِيس آهيان ○○

هيلو، دليپ مان آچ ڏايدو خوش آهيان. تنهنجي مميء مونكىي تنهنجي لاء جنم ڏينهن جي سوكڙيء طور خريد ڪيو آهي. توکي منهنجو رنگ وٺيو؟ مان تنهنجي اکين ۾ خوشی ڏسي سگهان ٿي. ان جو مطلب توکي تمام گھڻو وٺي آهيان. مون کي چاڻ آهي ته جڏهن مونكىي پائينديں ته سچ پچ تمام سنو لڳندीں. پر توکي منهنجي وينتي آهي ته منهنجو خيال رکج ۽ مونكىي صاف سترو رکج. مونكىي هتي يا هتي ڦتو نه ڪج. ائين ڪرڻ سان مونكىي دُك ٿيندو توکي خبر آهي، ته ڪيترن ماڻهن گھڻي محنت کانپوءِ مون کي تولاءِ ناهيو آهي.

ڪڙميءِ سني ڪپه پيدا ڪرڻ لاء سچ جي تپت ۾ بنيءِ ڪم ڪيو. تنهن کانپوءِ ڪپه پتیندڙن تمام خبرداريء سان ٿوري ڳنڙي ٺاهي رکي. جنهن ڪپه مان، مونكىي ٺاهيو وي، ان جي ماهرن جي مدد سان چونڊ ڪئي ويئي. ڪارخانن ۾ ان ڪپهه مان تمام سنو ڏاڳو تيار ڪيو وي. تنهن کانپوءِ ڏاڳي مان تمام سٺي قسم جو ڪپڙو ٻڌيو وي.

ڪپڙي کي پوءِ الڳه رنگ دنا ويا. اهولي سبب آهي جو تون هاڻي مون تي نيري ۽ پيلي رنگ جون چونِڪڙيون ڏسي رهيو آهين. اهي ڏسط ۾ سُنيون ٿي لڳيون. انكريءَ تنهنجي ماڻ بين سڀني مان مونکي پسند ڪيو.

پوءِ اُهو ڪپڙو ڪڻي درزيءَ وٺ ويئي. درزيءَ تمام خبرداريءَ سان اُن ڪپڙي کي ڪتي سُبيو. پوءِ هن ڪجهه سُھٽا بتٺ مونتي ٿاكيا ۽ مان تنهنجي لاءَ تيار ٿيڻ. تنهنجي ماڻ منهنجو نئون روپ ڏسي ڏadio خوش ٿي.

سوڪڙي - سوغات

خبرداري - ساوداني

تپت - گرمائش

آسيس - آشیرواد

ڪڙمي - ڪسان، هاري

ماهر - هوشيار، قابل

نوان لفظ :

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب ٽکو :-

(۱) خميس، دليپ کي ڪھڙي وينتي ڪئي؟

(۲) دليپ کي سندس مميء جنم ڏينهن جي ڪھڙي سوڪڙي ڏني؟

(۳) ڪپڙو چا مان ڻهندو آهي؟

(۴) خميس ۾ چا ٿاكيا ويندا آهن؟

سوال ۲ : هيئين هر حال پريو :-

(۱) ڪيترن ماڻهن گھڻي ... کانپوءِ مونکي تولاءَ ناهيو آهي؟

(۲) ڪڙميءَ سني ... پيدا ڪرڻ لاءَ سچ جي تپت ۽ ٻنيءَ ۾ ڪم ڪيو.

(۳) ... جي مدد سان ڪپهه جي چوند ڪئي ويئي.

(۴) ڪپڙي کي پوءِ الڳه الڳ ... ڏنا ويا.

سوال ۳ : هيئين لفظن جا صد ٽکو :-

سچ، دك، سُني، تپت

هدايت : ماستر شاگردن کي کي خميس ناهڻ بابت چاڻ ڏيندو.

مشغولي : ماستر شاگردن کي اهڙن بين قسمن جون آتم ڪھاڻيون ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪري

ٻڌائي لاءَ همتايندو.

مشغولي

♦ هينيان لفظ پڙهو ئ لکو.

تفطه	گلزاری	عجب	ناممکن	بي دلو
صابُط	لغز	وطن	سپا جهو	زخمي
گُلڊستو	نياز	خلق	غم	مڪر
كتِمِئُو	عزيز	تقدير	خُدا	عالج
ڪيف	سلطان	راضي	عهدو	آكينڙو
پادري	اصلوڪو	ناراڻ	ڄمار	سوءَ اگر
پساري	عيش	سرجهڻار	حيرت	نصيحت
مسخرو	لائق	زيان	نعتزت	غائب
ڦپالي	معاف	خدمت	نيكي	مُصيبيت
ماڪوڙو	پيغام	جلوو	حوصلو	نازك
غُفا	صِحَّت	حب	قبيلو	مزيدار
پِچرو	رحم	درويش	ٻلوان	غفلت
ڪچالو	زيتون	سوجهڙو	جتن	ڪڏا

٠٠٠ طاقَتْ كَانْ عَقْلُ وَدْوٌ ٠٠٠

ڪنهن جَهَنَّل هِكْ شينههن رهندو هو. هو روزُ ڪيترن ئي جانورن مَتَان حَملو ڪري اُنهن کي کائي چڏيندو هو. ويچارا جانور ڏاڍا دکي هئا. ظلم سَهندِي سَهندِي آخر سپني جانور مِلي ڪري فيصلو ڪيو ته پاڻ شينههن سان رو برو مِلنداسين ئه ڪجهه حل ڪي دندا سين.

سُپ جانور شينههن وَتْ پُهتا. هَرَط چيو، "هي جهَنَّل جا راجا! تو هان مهرباني ڪري اوچتو ڏڪاءِ پيدا نه ڪريو. آسان هرروز تو هان ڏانههن هِكْ جانور موكليندا سين. آهڙي نموني تو هان کي تکليف به نه ٿيندي، ساڳئي وقت آسان کي به راحَت مِلندِي."

شينههن جواب ڏنو، "نيڪ آهي، مان تو هانجي إن فيصلو کي قَبُول ڪريان ٿو، پَر جي ڪڏهن تو هان کا چالاکي ڪئي يا روز جانور نه موكليو ته مان سپني کي کائي چڏيندُس."

سپني جانورن وَرَاطِيو، ”نَهْ نَهْ إِيَّين هَرَّزْ نَهْ تَبِينَدُو. تَوَهَانْ يَرَوْسُو كَيُو، أَسَانْ پَنْهَنْجِي وَچَنْ جَوْ صَرَوْرُ پَالْنْ كَنْدَاسِين.“

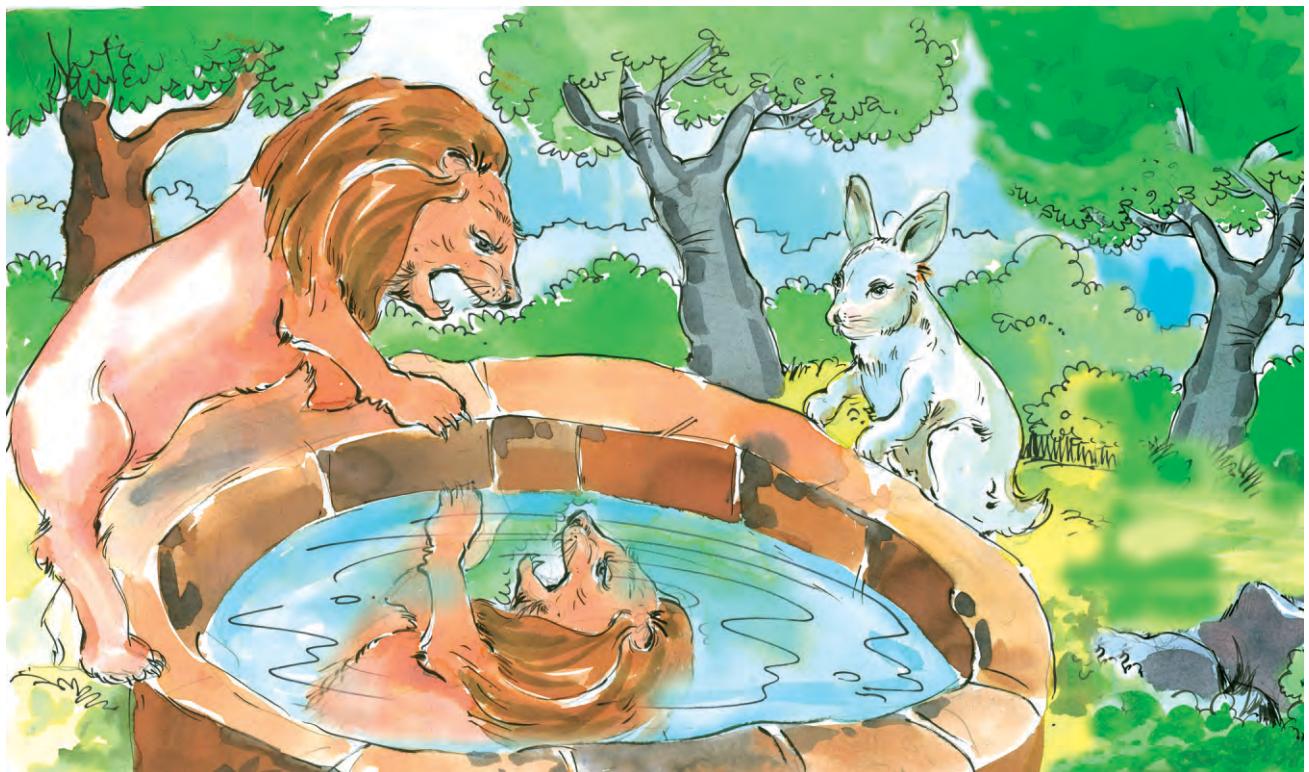
سُپْ جانور وَاپَس آيَا ئَوْ اَعْدِي مَوْجَب روزانو هَكْ جانورُ شِينَهَنْ وَتْ پَهَچَنَدُو رَهِيو. هَكْ ڈِينَهَنْ هَكْ نَنِدِرِي سَهِي جَوْ وَارُو آيُو. هو آهَسْتِي شِينَهَنْ جِي غُفا ڈِانَهَنْ هَلَّطْ لَبَّو. سَهُو ڈَادِي پَرِيشَان هو دِلِ یِرْ سَوْچَنْ لَبَّو، ”مانْ پَنْهَنْجِي جَانْ كَيِئَنْ بَچَايَان؟“

هَلَنْدِي هَلَنْدِي رَسْتِي تِي هِنْ هُكْ كَوْهْ ڈِنُو ئَوْ كَوْهْ أَكِيَان وَجيِي هِنْ پَاطِيَءَ اَندر پَنْهَنْجِو عَكْسُ ڈِنُو، بَسْ بِيُو چَا! هِنْ جُونْ أَكِيُونْ چَمِكَطْ لَبَّيُونْ. هِنْ جِي دِمَاغْ یِرْ هَكْ تَرَكِيب آئِي ئَوْ خُوشِيَّهِ وَچَانْ هُوْ ٹِپَا ڈِيَطْ لَبَّو. هو ڈِانَهَنْ شِينَهَنْ غُصِي یِرْ بَرِيل هو، چُو تِمْ وقت كَافِي تِي چُکُو هو ئَوْ هُوْ بُكَمْ سَبَبْ چَتَوْ تِي رَهِيو هو. جَئِنْ ئِي شِينَهَنْ هَكْ نَنِدِرِي سَهِي كِي اِينَدُو ڈِنُو، سَنَدِسْ غُصُو كَاپَار تِي پَهَچِي وِيو ئَوْ رَزْ كَنْدِي چِيائِين، ”أَرِي! أَرِي!“ تِمْ جانورن جَوْ خَئَر نَهْ آهي. هُكْ تِمْ تو جَهَرِي بِنِكِرِي كِي مُونْ ڈِانَهَنْ موَكَلِيُو وِيو آهي ئَوْ بِيُو تُونْ لُدِنَدُو لَمَنَدُو آيُو آهِين. بَسْ هَاظِي سپني جانورن مَقْتَان آفَت ضَرُور اِينَدِي.“

سهو شينهن کي ڪاوڙيل ڏسي ڏکي ويو پَرَوري به صَبْرَ سان کيس چيائين، ”هي داتار، هي جهنگل جا راجا، جَهَنَّمَل جا شهنشاهه! مان بي ڏوهي آهييان. اُچ توهان جي ڀوچن لاءِ جانورَن پنهنجن سَهَن کي موڪليو. آسين پنهنج ئي توهان ڏانهن اچي رهيا هئاسين تم اوچتو هک غُفا مان هک شينهن نِكري آيو ۽ آسان مَثان ڏمرجندي چيائين، ”سُپ هيدانهنهن اچو.“ مون هَمَّتَ ڪري چيومانس، ”آسان کي نه روکيو، آسان سُپ جهنگل جي راجا ڏانهن وَجي رهيا آهيون.“ اهو بُڌي اڄا به اکيون وڌيڪ ڳاڙهيون ڪري اُهو شينهن چوٽ لڳو، ”ڪهڙو راجا؟ هِن جهنگل جو اَصلِي راجا تم مان آهييان، مان ئي طاقتور آهييان. هڪڙو ڪُمُّ ڪر تون چارسها هتي چڏي وَچ ۽ پنهنجي ڪمزور راجا کي هِت وَئي اُچ. اُچ ئي سِپني کي ڄاڻ پوندي تم اَصلِي راجا ڪير آهي؟“

سهي نيزاري ڪندي چيو، ”هاطي توهان ئي بُڌايو تم آسان چا ڪريون؟“ اهو بُڌندي ئي شينهن تپي باهم ٿي ويو ۽ چيائين، ”منهنجا پٽِڪڙا لعل، مون کي اُن نقلی راجا وَت وَئي ھل، تُنهنجي سامهون ئي اُن جو ماں چني کائيندss. هن جهنگل جو راجا مان هوٽ، مان آهييان ۽ مان ئي رَهندس.“ بس سهي کي ٻيو

چاکپندو هو؟ يكدم شينهن کي وئي کوھه وَت آيو ۽ کيس چيائين، ”شاید اوھان کي ڏسي اهو نقلی راجا ڏکي ويو آهي ۽ هن کوھه ۾ وڃي لکو آهي.“

اهو بُڌي شينهن کوھه اڳيان ويو ۽ اندر پاڻي ۾ پنهنجو عڪس ڏسي، ان کي ٻيو شينهن سِمجھي زور زورسان گجَوڙ ڪرڻ لڳو. کوھه مان گجَوڙ جو آواز موئي اچڻ تي شينهن کي غصو آيو ۽ حملی ڪرڻ لاءِ کطي کوھه ۾ ٿپو ڏنائيں.

سَهُو خوشِيَّه وچان ٿپا ڏيڻ لڳو ۽ دوڙي وڃي سربستي ڳالهه پنهنجن ساٿين کي بُڏايمين. هاط سڀني جانورن کي آزادي ملي ويئي. سڀاڻن سچ چيو آهي تم ”طاقت کان عَقل وَدو تبندو آهي.“

ڏھڪاءُ - دُپ	آفت اچڻ - مصيبة اچڻ	روبرو - سامهون	نوان لفظ :
تپي باهه ٿيڻ - ڪاوڙجه	راحت - آرام	نيزاري ڪرڻ - عرض ڪرڻ	
ترکيب - یوجنا	عڪس - پاچو	نقلی - ڪوڙو	
		حملو ڪرڻ - ڪاھه ڪرڻ	

أَپِيَاش

سوال ۱ : هيئين سوالن جا جواب ہن تے جملن ھ لکو :-

(۱) جانور دکی چو هئا؟

(۲) سپنی جانورن ملي کری ڪھڙو فيصلو کيو؟

(۳) هرڻ، شينهن کي چا کيو؟

(۴) سهو پريشان چو هو؟

(۵) سهي پنهنجي جان کيئن بچائي؟

سوال ۲ : هيئيان جملا ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

(۱) "آسان هرروز توهان ڏانهن هک جانور موکلينداسيں."

(۲) "ٺيڪ آهي، مان توهنجي ان فيصلی کي قبول ڪريان ٿو."

(۳) آسان پنهنجي وچن جو ضرور پالن ڪنداسين."

(۴) اڙي! اڄ ته جانورن جو خئرنه آهي."

(۵) "مان بي ڏوهي آهيان."

(۶) "منهنجا پتكڙا لعل مونکي اُن نقلی راجا وٽ وٺي هل."

سوال ۳ : هيئين ھ حال پيريو :-

(۱) سڀ جانور ... وٽ پهتا.

(۲) هک ڏينهن هک نندڙي ... جو وارو آيو.

(۳) هلندي هلندي رستي تي هن هک ... ڏنو.

(۴) سهو شينهن کي ... ڏسي ڏکي ويyo.

سوال ۴ : هيئين اصطلاحن کي جملن ھ ڪم آئيو :-

آفت اچڻ، نيزاري ڪڻ، تپي باهه ٿيڻ، حملو ڪڻ

سوال ۵ : هيئين لفظن جي جنس بدلايو :-

شينهن، هرڻ، نندڙي، راجا

سوال ٦ : هینین لفظن جا نصد لکو :-

دکی، طاقنور، اصلی، بی ڏوھی، خوشی، آهستی

سوال ٧ : هینین جملن مان فمیر چوندیو.

۱) مهیش، تون برابر آهین.

۲) منہنگی ماءِ جو نالو گیتا آهي.

۳) مونکی کائی، تون وڏو پاپ ڪندین.

۴) اسان کي هميشه آمدرفت جي نيمن جو پالٹ ڪرڻ گهرجي.

۵) نمر جا پن، هن کي جام وڻندا آهن.

هدایت :- ماستر شاگردن کي اهڙي قسم جي بي آڪاڻي ٻڌائيندو.

مشغولي :- ۱. ماستر شاگردن کي الڳه جانورن جا چتر گڏ ڪري نالا ڪي اچڻ لاءِ چوندو.

۲. هينيان جانور سجاڻو.

سَقْ چوویهون

وَطِنْ

چایا ڏيئي ٿڪل راهين کي،
راحت پهچائين وٺ ٿئي.
پگهي وڃن ٿا زهر هوا جو،
صاف هوا موئائين وٺ ٿئي.

کئين سوادي منڙا ميوار،
ماڻهن کي کارائين وٺ ٿئي.
پکي پکڻ آ جيو جنت کي،
ڏيئي آجهو نپائين وٺ ٿئي.

آهن شپ چنتڪ سڀني جا،
ڪنهن کي ڪين ڏڪائين وٺ ٿئي.
اگر هڻي ڪو ڪين پٿر ٿو،
اُن ڏي ڦل اُچلائين وٺ ٿئي.

نوان لغظه:

راهين - مسافرين

آجهو - آسرو

چایا - چانو

ڦل - ميوار

راحت - آرام

شپچنتڪ - خيرخواه

آپیاں

سوال ۱ : هینیان سوالن جا جواب لکو :-

۱) وَطِ تِلْ راهین کي راحت ڪيئن ٿا پهچائين؟

۲) وَطِ تِلْ ماڻهن کي ڇا ٿا کارائين؟

۳) وَطِ پَكِيئن کي ڇا ٿا ڏين؟

۴) پٽر هڙندڙ ڏانهن وَطِ ڇا ٿا اُچائين؟

سوال ۲ : بيت جون سُتون پوريون ڪيو :-

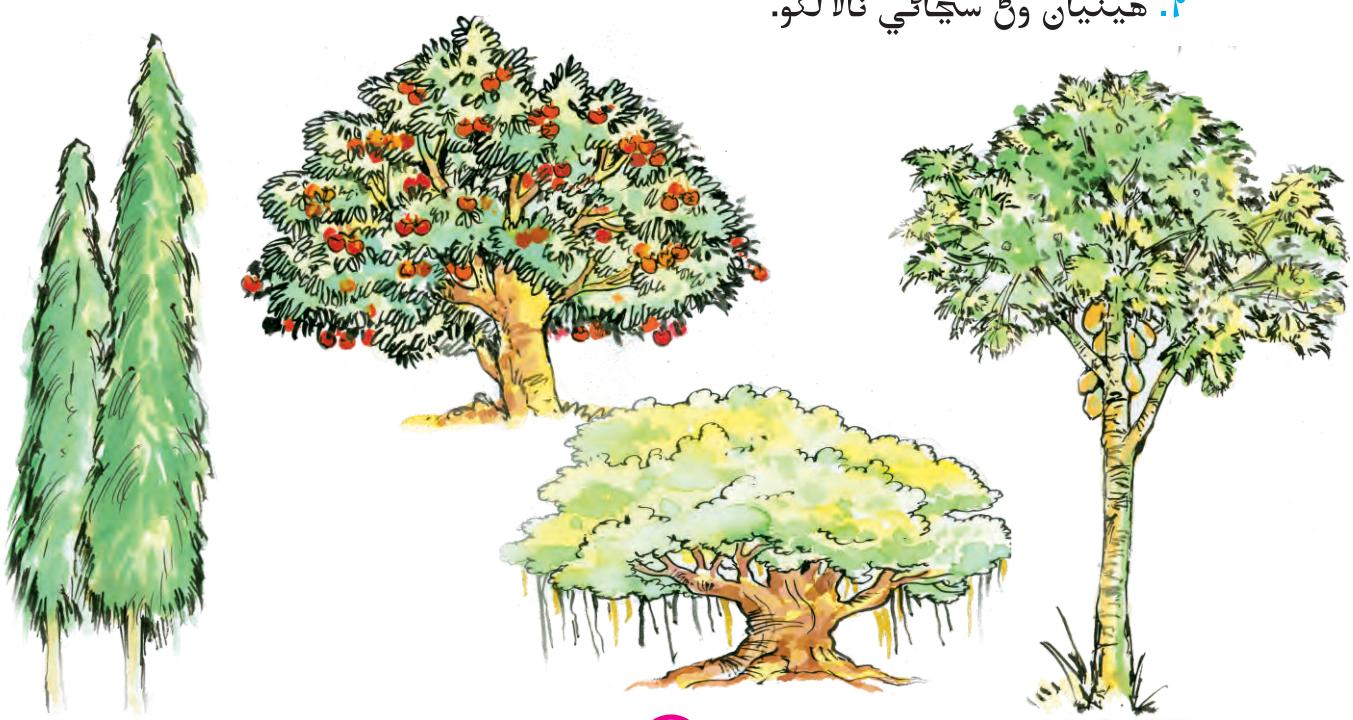
۱) ڳهي وَجَن موئائين وَطِ تِلْ.

۲) آهن شپ ڏڪائين وَطِ تِلْ.

هدایت : ماستر شاگردن کي وَطِن مان فائدن بابت وڌيڪ چاٹ ڏيندو.

مشغولي : ۱. ماستر شاگردن کي الڳ الڳ قسمن جي وَطِن جا چترگڏ ڪري انھن جا نالا لکي آچڻ لاءِ چوندو.

۲. هينيان وَطِ سچائي نالا لکو.

مشغولي

هیٹ ڪجهه گهرن جون شکلیون ڏنل آهن. جیڪي گهر توهان ڏنا آهن، انهن گهرن جي اڳيان ڏنل چوکندی ۾ (✓) نشان ڪريو.

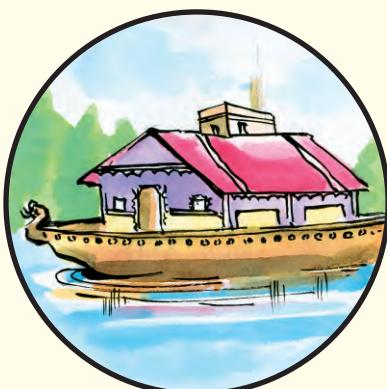
چال

بلدڻگ
فئلت

جهوپڙي

بوت هائوس

اڳلوز

تنبو

بنگلو

مشغولي

(۲) هيٺ ڏنل لفظن مان آڻ ڦهڪندڙ لفظ مٿان گول پايو

مثال :- ظالمر، زمين، ظابطو

- (۱) قلم، كتاب، ڪائنا، ڪرسي
- (۲) جهرکي، جنم، جڳه، جوکر
- (۳) گاڏي، گهوڙو، گپ، گڏي
- (۴) ڏوبيء، دولت، ڏنوان، ڏيرج
- (۵) غصو، غفلت، غيرت، گانء
- (۶) شاهاظو، شينهن، چوکرو، شيشو
- (۷) ڦققز، ڦطي، ڦيري، فائدو
- (۸) صندوق، سٺو، صوف، صكت
- (۹) باندر، پٽ، بجهلي، بدڪ
- (۱۰) آچ، علم، عام، عينڪ
- (۱۱) حجم، هلكو، حالت، حڪم
- (۱۲) ذرو، ذات، ضعيف، ذريعيو
- (۱۳) کت، خبر، ڪتاڪ، ڪاڏو
- (۱۴) دېگه، ديل، ڦيندي، دپ
- (۱۵) تارو، تالو، طوطو، ترقى
- (۱۶) ساگري، سِگري، صاف، سَوَّز
- (۱۷) آنب، آمٿ، علم، آفت
- (۱۸) جچ، جهجهو، جڳهتو، جهرکي
- (۱۹) پاچائي، پاچيء، بدنه، پيڻ
- (۲۰) زمين، زنجبيں، زور، صد

ڏڻي ته ڏڻي، نه ته وِڪڻي ڪڻي

هڪ زمیندار کي تمام گھڻي زمین هئي پر اُن مain ڪو فائڊو ڪونه ٿيندو هوس. هرسال نقصان جو بار سر تي وڌندو ويندو هوس. اهو بار اينترو وڌي ويو جو زمیندار جي سهٺ کان ٻاهر هو. زمیندار ڪجهه زمین وڪڻي اُن رقم مان قرض لاهٽ جو پکو ويچار ڪيو.

زمیندار جي پرسان ئي هڪ ڪڙمي رهندو هو. جنهنکي ٿوري زمین مان به اينترا ڪمائي ٿيندي هئي جو گهر گرهستي پاليندو هو ۽ ڪجهه پئسا بچائييندو به هو. ڪڙميءَ ٻڌو ته پروارو زمیندار ڪجهه زمین وڪڻي ٿو چاهي. اُن وٺ وجيءَ چيايئنس، ”زمیندار صاحب! ٻڌو اٿم ته اوهيئن زمین جو ڪجهه حصو وڪڻي ٿاچاهيو، جي واجبي آگهه تي مونکي ڏيندا ته مان وٺ لاءَ تيار آهياب، سؤد وٺهيو ۽ ڪڙميءَ زمیندار کان آڏ زمین خريد ڪئي.

به آدائي سال گذري ويا. ڪڙمي زمین مان اينترو ڪمايو جو زمیندار کان باقي بچيل آڏ زمین به وٺ لاءَ تيار ٿيو. ڪڙمي زمیندار وٺ آيو ۽ چيايئنس، ”سائين! تو هان پنهنجي بچيل زمین مونکي وِڪرو ڪندا ته مان وٺ لاءَ تيار آهياب.“

زمیندار و ائزو ٿي وييو ۽ چيائينس، ”اها زمين ڪجهه سال مون وٽ هئي. مونکي فائدو ته ڪونه ٿيو پرگھاتو پئي پيو. تو مون کان اذ زمين ورتني ۽ ٻن آدائي سالن ۾ ايترو ڪمايو جو باقي اذ زمين به وٺڻ لاءِ تيار ٿيو آهيئن. ان جو مهرباني ڪري ڪارڻ ته بُڌاءَ.“

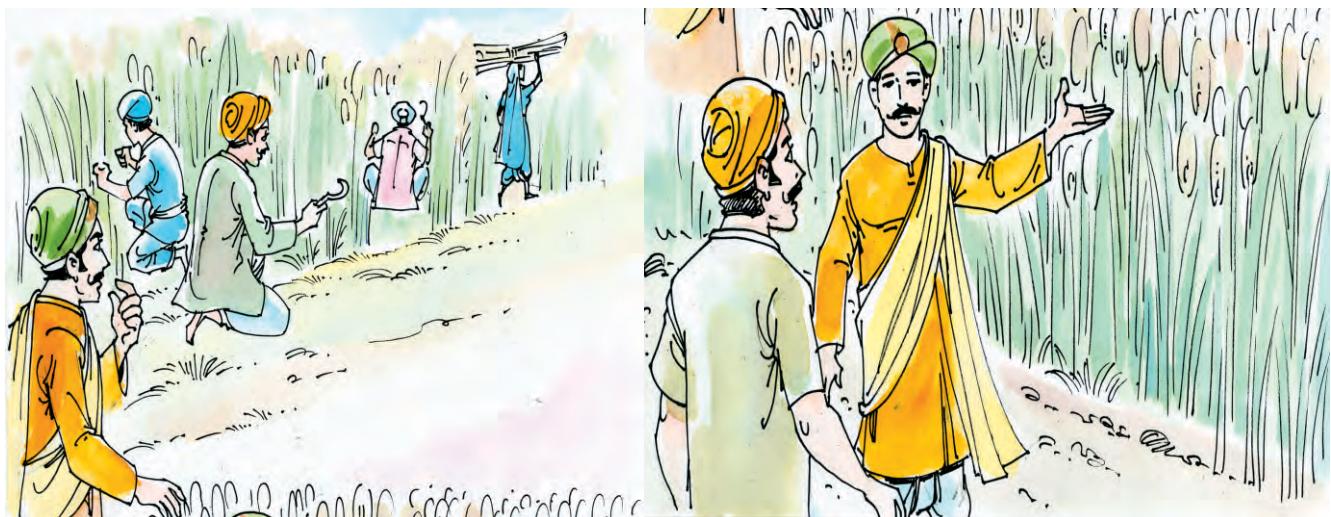
ڪڙميءَ چيو، ”سائين! ان جو ڪارڻ فقط به لفظ آهن، ’آچو ۽ وجو‘.“

زميندار چيو، ”ان جو مطلب چا آهي؟“

ڪڙميءَ وراڻيو، ”سائين! مطلب صاف آهي. توهان پنهنجن ڪم ڪندڙن کي چوندا هئا ’وجو‘. پرمان چوندو آهييان ’آچو‘. توهان زمين تي ڪونه ويندا هئا، پر رڳو نؤکرن کي ئي موکليندا هئا، ان ڪري اهي ڪم چور بطيجي ويا. مان مزورن کي پاڻ سان وئي ويندو آهييان، ۽ آسان سڀ گڏجي پورهيو ڪندا آهيون. ريج ڏيڻ، پاڻ وجھڻ، هرڪيڙن، بيڪارگاهه ڪيڻ، سبب ٻئي ۽ مان گھڻي پيدائش ٿيڻ لڳي.“ اهو بُڌي زميندار جون آكيون ڪلي ويون.

هن پاڻ مان اها سكيا ملي ٿي ته ڪوبه ڪاريه تڏهن سُقل ۽ فائديمند ٿيندو، جڏهن ان لاءِ پاڻ پتوڙبو.

ڪنهن سياطي سُچ چيو آهي - ’ڏُ ٿه ڏُ ٿي نه ته وِڪُڻ ڪطي‘.

بوجو - باُ

نوان لفظ : سُدو - واپار

پورهيو - محنت هڏ گسائڻ - محنت ڪرڻ

أَپِيَاش

سوال ۱ : هيئيَّين سُوالَين جا جَواب لِكُو :-

(۱) زمیندار جي سِرتی ڪھڙو بوجو وڏندو ويyo؟

(۲) ڪڙمي زمینداروٽ چو آيو هو؟

(۳) پنيء مان گھڻي پيدائش چو ٿيڻ لڳي؟

(۴) هن سبق مان آسانکي ڪھڙي سکيا ملي ٿي؟

سوال ۲ : حال ڀريو :-

(۱) اُهو بوجو ايٽرو وڌي ويyo جو زمیندار جي ... کان باهر هو.

(۲) زمیندار جي پرسان ئي هڪ ٻيو ... رهندو هو.

(۳) ... اگهه تي موٽکي ڏيندا تم مان وٺڻ لاءِ تيار آهييان.“

سوال ۳ : هيئيان جُملًا ڪنهن، ڪنهنکي چيا آهن؟

(۱) ”زمیندار صاحب ٻڏو اٿم تم توہان پنيء جو ڪجهه حصو وڪڻڻ ٿا چاهيو.“

(۲) ”موٽکي لاپ تم ڪونه ٿيو، هيڪاري گھاڻو پئي ٿيو.“

(۳) ”سائيٽين ان جو ڪارٽ فقط به لفظ آهن ‘اچو ۽ وڃو‘.“

سوال ۴ : هيئين لفظن جا عدد بدلايو :-

زمين، نوٽکر، پني، گرسي

هدايت : ماستر شاگردن کي محنت سان ڪم ڪرڻ مان فائدا سمجھائيندو.

مشغولي : ۱. ماستر شاگردن کي الڳ الڳ قسمن جي گلن جا چترگڏ ڪري نالا لکي اچڻ لاءِ چوندو.

۲. هيئيان گل سڃاڻي نالا لکو.

مشغولي

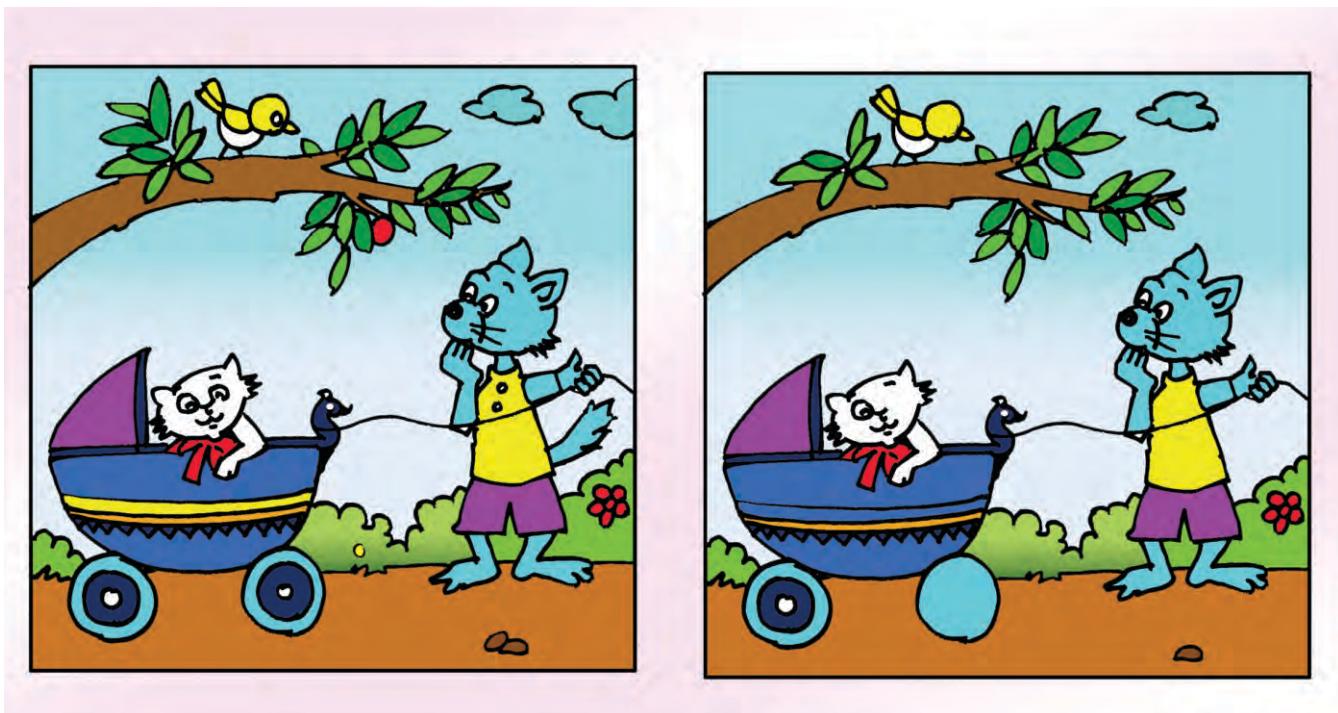
اٽپٽال جو نظارو

هیت ڏنل شکل ۾ نظاري جو ورنن ڪريو.

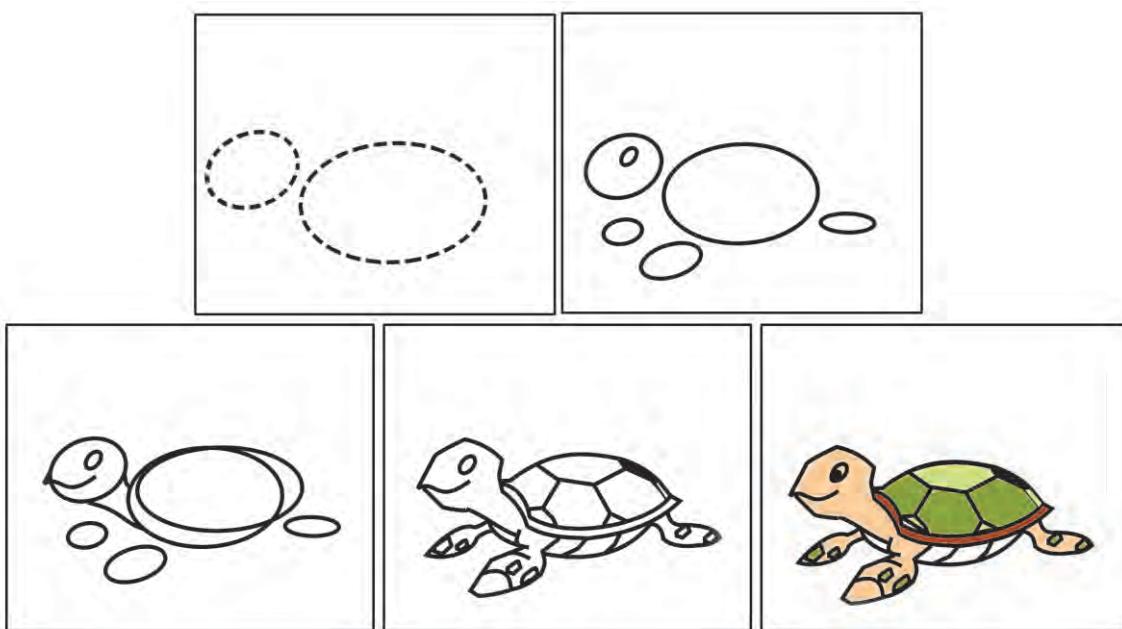

ٿوري وندر

١) هيئيون ڏنل شڪليون، جاچي ٻنهي ۾ فرق سجاڻو.

٢) هيئين تصويرن کي ڏسي ڪري ڪيو ئه آن ۾ رنگ پرييو.

مشغولي

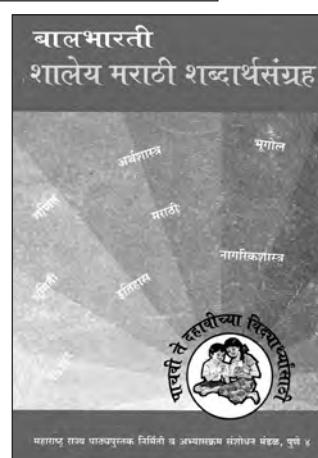
هېك ڏنل ځاكو پورو ڪريو :

- منهنجو نالو :
- گهر جو پتو :
- منهنجا دوست / ساهيڙيون :
- وٺندڙ کاڏي جون شيون :
- منهنجا شونق :
- ڪجهه ڪم، جيڪي مان نه ڪرڻ چاهيندس:
- ڪجهه ڳالييون جيڪي موٺي ڪرڻيون آهن:
- منهنجا وٺندڙ ٿي. وي پروگرام:
- منهنجا پسنديءَ وارا شخص:
- منهنجا پسنديءَ وارا شهر:
- منهنجي پسنديءَ واريون رانديون:
- منهنجي پسنديءَ وارا رنگ:
- منهنجي پسنديءَ وارا ڪتاب:
- منهنجي پسنديءَ وارا ماستر:
- منهنجي پسنديءَ وارا وشيه:
- منهنجي پسنديءَ وارا گُل:
- منهنجي پسنديءَ وارا پکي / جانور:

इयत्ता ९ ली ते ८ वी साठीची पाठ्यपुस्तक मंडळाची वैशिष्ट्यपूर्ण पुस्तके

- मुलांसाठीच्या संस्कार कथा
- बालगीते
- उपयुक्त असा मराठी भाषा शब्दार्थ संग्रह
- सर्वांच्या संग्रही असावी अशी पुस्तके
- स्फूर्तीगीत
- गीतमंजुषा
- निवडक कवी, लेखक यांच्या कथांनी युक्त पुस्तक

पुस्तक मागणीसाठी www.ebalbharati.in, www.balbharati.in संकेतस्थळावर भेट द्या.

**साहित्य पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या विभागीय भांडारांमध्ये
विक्रीसाठी उपलब्ध आहे.**

ebalbharati

विभागीय भांडारे संपर्क क्रमांक : पुणे - ☎ २४६५१४६५, कोल्हापूर- ☎ २४६८५७६, मुंबई (गोरेगाव)
- ☎ २८७७९८४२, पनवेल - ☎ २७४८२६४६५, नाशिक - ☎ २३१९५९९, औरंगाबाद - ☎ २३३२९७७, नागपूर - ☎ २५४७७९६/२५२३०७८, लातूर - ☎ २२०१३०, अमरावती - ☎ २५३०१६५

મહારાષ્ટ્ર રાજીય પાઠ્યપત્ર પ્રસ્તક ન્યોતી
વાર્ષિક ક્રમ સંશોદન મંદિર, પણી

સિંધી બાળભારતી ઇયત્તા ૩ રી

₹ 39.00

